

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Preprimární a primární pedagogika

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Historie kolem nás

History around us

Lenka Čejková

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jana Uhlířová, CSc

Studijní program: Učitelství pro 1. Stupeň ZŠ

Studijní obor: Učitelství pro 1. Stupeň ZŠ

4.12.2023

Odevzdáním této diplomové práce na téma Historie kolem nás potvrzují, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzují, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha 4.12.2023

Chtěla bych poděkovat mé vedoucí práce Doc. PhDr. Janě Uhlířové, CSc za její odborné rady a spolupráci při tvorbě diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za podporu. A poděkování patří také žákům 5. třídy, kteří se projektu účastnili.

ABSTRAKT

Diplomová práce přibližuje žákům 5. ročníku historii místa, které je lokalizováno v okolí školy. Pomocí projektu, a tudíž vlastního bádání, žáci odkryjí dobu 19. století prostřednictvím života a díla Karla Jaromíra Erbena. Protože je škola lokalizována nedaleko Olšanských hřbitovů v Praze, východiskem i vyústěním projektu jsou tyto hřbitovy, kde je K. J. Erben pochován.

Práce je situována do dvou částí. V teoretické části budou předloženy informace o situaci v 19. století. Jak se žilo Čechům a dalším národnostem před rokem 1848 a po něm. Práce se soustředí na významného vlastence Karla Jaromíra Erbena, který žil již ve zmíněné době a jeho dílo, které je stále známé široké veřejnosti. Zároveň se práce soustředí i na žáka a cíle, které vycházejí z RVP. Poznatky získané z teoretické části budou sloužit jako podklady pro praktickou část.

V praktické části je práce zaměřena přímo na konkrétní projekt. Jeho plán, realizaci, hodnocení, reflexi a sebereflexi.

KLÍČOVÁ SLOVA

Karel Jaromír Erben, Olšanské hřbitovy, lidé a čas-RVP, projekt, Národní muzeum,

ABSTRACT

The diploma thesis introduces the 5th grade students to the history of the place that is located in the area close to the school. With the help of the project, and therefore their own research, the pupils will discover the period of the 19th century through the life and work of Karel Jaromír Erben.

Since the school is located near the Olšan Cemetery in Prague, the beginning and the end of the project are at these cemeteries, where K. J. Erben is buried.

The work is divided into two parts. In the theoretical part, will be presented information about the situation in the 19th century. How Czechs and other nationalities lived before and after 1848. The work focuses on the important patriot Karel Jaromír Erben, who lived in the mentioned times and his work, which is still known to the general public. At the same time, the work also focuses on the pupil and the goals that are based on the RVP. The knowledge gained from the theoretical part will serve as the basis for the practical part.

In the practical part, the work is directly focused on a specific project. Its plan, implementation, evaluation, reflection and self-reflection.

KEYWORDS

Karel Jaromír Erben, Olšany cemetery, people and the time - RVP, project, National museum,

Obsah

Úvod	6
TEORETICKÁ ČÁST	7
1 Charakteristika 19. století z hlediska obecné historie.....	7
2 Charakteristika osobnosti Karla Jaromíra Erbena.....	16
2.1 Kytice	20
3 Muzeum	23
3.1 Národní Muzeum.....	24
4 Rámcový vzdělávací program.....	27
4.1 Cíle a očekávané výstupy.....	28
4.2 Projekt	31
Závěr teoretické části:	33
PRAKTICKÁ ČÁST	34
5 Projekt.....	34
5.1 Plán projektu.....	35
5.2 Blok - seznámení	38
5.3 Blok – muzeum	43
5.4 Blok- dodělání posteru + práce s textem.....	46
5.5 Blok- vlastní pohádka.....	51
5.6 Blok - dokončení pohádek.....	54
5.7 Blok - návštěva hřbitova	57
5.8 Sebereflexe didaktické části projektu.....	62
Závěr praktické části.....	66
ZÁVĚR DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	67
Použité zdroje.....	68
Přílohy.....	71

Úvod

Téma práce jsem si vybrala na základě kladného vztahu k historii. Zajímám se o historii různých míst, která navštívím. Každé místo na naší Zemi nám může něco povědět. Nemusí se jednat jen o zámky, hrady a památky. Svůj příběh má i místo, kde žiji, ulice ve které bydlím, cesty kterými chodím .... To všechno se během let měnilo a může vyprávět.

Jelikož děti žijí na různých místech, chtěla jsem vybrat něco, co je spojuje. A tím místem je škola. Budova, kde se vzděláváme, nemá dlouhou historii. V místech, kde se dnes nachází škola býval rybník a jiné stavení. Bohužel se mi nepodařilo mnoho informací dohledat, a tak padla volba na Olšanské hřbitovy. Hřbitovy jsou tu již dlouhý čas a skrývají mnoho příběhů lidí, kteří zde odpočívají posledním odpočinkem, ale i lidí, kteří na hřbitov přichází. Přestože je zde pohřbeno i velké množství známých osobností, které by se třeba pro projekt hodily více, já jsem si vybrala Erbena. Člověka skromného, tvořivého a přemýšlivého.

Erbenova Polednice je dodnes každému známá z čítanky. Mnoho z již dospělých lidí si vybaví, jak se museli toto dílo naučit z paměti a začátek sloky: „U lavice dítě stálo, z plna hrdla křičelo“ do dnes nezapomněli.

Co za člověka se však skrývá za jménem Karel Jaromír Erben? Kdy žil a jaký je jeho příběh? To již většina z nás netuší.

Právě proto jsem se rozhodla ukázat dětem prostřednictvím této práce, že kolem nás je mnoho příběhů, které nás mohou mnoho naučit.

Cílem práce je seznámit děti se životem Karla Jaromíra Erbena v kontextu 19. století.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Charakteristika 19. století z hlediska obecné historie

Je potřeba zmínit, že situace v 19. století nebyla jednoduchá. K pochopení Čechů bychom měli znát, co se odehrálo před rokem 1848, který byl pomyslným milníkem. Kdo v té době měl největší moc a jak se lidem žilo. Tato kapitola nás tedy seznámí s historickými událostmi, abychom se mohli pokusit tyto informace předat dětem, pro které tato doba není příliš blízká a přehledná. V učebnicích se pak setkávají jen s minimem informací a dětem často uniká spojitost a provázanost událostí.

Filip (2018) připomíná, že se jedná o dobu po Napoleonských válkách, které sužovaly mnoho zemí po dobu 25 let do roku 1799. Každá válka s sebou nese mnoho mrtvých či zraněných lidí, šíří se nemoci, ale také dochází k rozvoji techniky.

Kořalka (1996) dodává, že je to doba pokroku. Dochází k rozvoji strojů (v textilním průmyslu, železnice), stavění továren a stěhování lidí do měst za prací ...

České země byly obývány lidmi různých národností a jazyků. Habsburkové vládli v mnoha zemích např. Zemích Koruny české, Uherském království, království Lombardském a Benátském, Dalmatském, Chorvatském ... Vývojem společnosti docházelo k sociálnímu a politickému vzestupu, objevovaly se sociální a národnostní rozdíly. Lidé začali více tíhnout k národnostním ideologiím. Tyto ideologie zdůrazňující svojí historii, původ, jazyk atd. vedly k nepřátelskému postoji k lidem jiných národností. (Kořalka, 1996)

Za úřední jazyk byla v rakouských zemích určena němčina. Němčina byla i ve školách a kladl se na ni důraz i u vzdělaných lidí. Obzvláště vzdělané české měšťanstvo zapomínalo na češtinu. Ostatní je označovali „Nedoněmci“. Další jazyky se však stále používaly (slovenština, čeština, polština, italština, srbština ...).

Českým jazykem komunikovalo služebnictvo, řemeslníci a lidé na vesnicích. Na vesnicích lidé žili svými životy bez větších zásahů okolního světa. Neměli potřebu se spojovat do větších celků a bojovat za národnostní práva. Tato

potřeba vznikala hlavně ve městech. Zde docházelo k dennodennímu kontaktu lidí s němčinou. Češi se snažili o zrovnoprávnění českého jazyka. Šlechta nebyla ve svém smýšlení jednotná. Část smýšlela prorakousky a část projevila sympatie k vlastencům. Přesněji podle Lněničkové (1999) projevíli vztah k zemím Českého království. Především se jednalo o historii a jazyk, který šlechta měla na paměti. Podle Karla Chotka je dobré zachovat Českou národnost a jazyk, ale udržet propojení s Rakouskem. (Lněničková, 1999)

Národnostní snahy se nelíbily hlavně císaři, který se snažil země pod svou vládou, co nejvíce spojit. Čím více se snažil o centralizaci Rakouska, tím více se národy proti takovým pořádkům bouřily. Nespokojené byly i další národy pod nadvládou jiných národů. (Kořalka, 1996)

V 1. polovině 19. století byl pro mnoho lidí vztah k vlasti, národu a jazyku pojímán různě. A až v průběhu let docházelo k rozšíření národnostních myšlenek i mezi vzdělané Čechy. V té době se také ukázalo, že mnoho obyvatel českých zemí nepatřilo k žádnému národu- „strana lhostejných“. Dále zde byla část českých Němců, kteří se neztotožňovali ani s Čechy ani s Němci. Jak zmiňuje Lněničková (1999).

Češi byli přesvědčeni, že: *„V podstatě každé velkoněmecké pojetí upíralo Čechům charakter národa a považovalo je nanejvýš za etnickou skupinu, jejíž politická svébytnost byla nevhodná.“* (Kořalka, 1996 str.36)

Český lid kladl důraz ze začátku hlavně na svůj jazyk, na který se soustředil. Podle Josefa Poláka 1990 se o jazyková práva bojovalo až do konce 2. sv. války. Buditelé se zabývali jazykem ze všech stran - od historie, funkci, po rozvoj. V tomto kontextu se často objevují jména Josef Dobrovský a Josef Jungmann. (Oba vlastenci se ve své době významně podíleli na rozvoji českého jazyka a šíření vlasteneckých myšlenek.)

Český jazyk se zatím šířil mezi lidmi. Dodnes se český jazyk řadí mezi jazyky náročné. Tehdy tomu bylo zrovna tak a mnoho lidí ho navíc vlivem němčiny pozapomnělo. Mnoho vlastenců se tedy muselo jazyku znovu naučit. Skupina lidí okolo Jungmanna si začala všimnout potřeby vytvoření spisovného jazyka českého. A tehdy vznikl slovník česko-německý (1839) jehož autorem je Josef Jungmann. (Lněničková, 1999)

Na podporu národního citění vzniklo na začátku 19. století Vlastenecké muzeum (později přejmenované na Národní muzeum), které bylo různě přesouváno, z důvodu rozrůstajících se sbírek a velkého množství exponátů. Národní muzeum na Václavském náměstí bylo slavnostně otevřeno až na začátku dalšího století. O národním muzeu se bude práce zmiňovat ještě později (Národní muzeum, Historická budova).

Přibližně v době vzniku Vlasteneckého muzea, se dostal k rukám široké veřejnosti Rukopis Královédvorský a Rukopis Zelenohorský. Oba rukopisy byly významným objevem pro Čechy a obzvláště pro vlastence. Rukopis královédvorský našel V. Hanka v Hradci Králové, podle kterého získal i název (vydán 1819). Mělo se jednat o staročeské chrámové skladby ze 13. století.

Druhý rukopis byl zařazen do přelomu 9. a 10. století, zaslán anonymně do muzea a obsahoval část 2 básní. Postupem let se našly ještě další „stará“ díla, která měla podpořit důležitost českého jazyka. (Polák, 1990)

„Za situace germanizačního tlaku, nesvobody, cenzury a podněcování národa měly RKZ prokázat starobylost českého státního, správního a soudního zřízení, slávu, hrdinské činy a kulturní úroveň předků.“ (Polák, 1990, str. 50)

V období romantismu se tyto rukopisy setkaly s různým přijetím. Mnoho lidí bylo objevem nadšeno. Rukopisy představují hrdinskou epiku, která do té doby nebyla v Čechách nalezena, a dokonce měla vysokou úroveň zpracování. Našli se zde i tací, kteří o pravosti již od začátku pochybovali a dovolili si je kritizovat např. již zmíněný Josef Dobrovský, Bartoloměj Kopitar - znalec staroslověnštiny, Jaroslav Goll - historik, Tomáš Garrigue Masaryk – sociolog... Tito lidé to ve společnosti pro svůj postoj k rukopisům neměli jednoduché, jelikož je ostatní vlastenci odmítali a považovali za zrádce.

Později se prokázalo, že rukopisy byly padělány několika vlastenci (mezi nimiž byl i již zmíněný Hanka-správce knihovny a archivu ve Vlasteneckém muzeu). Rukopisy sloužily jako inspirace mnoha dalším umělcům v pozdějších letech- Myslbek, Smetana ... (Polák, 1990)

Během let se měnily i názory a představy vlastenců o tom, jak a kde by měli Češi žít. Jungmann našel zalíbení v Rusku. Jungmannovo Slovanské nadšení se pak značně projevovalo i v jeho tvorbě. (Lněničková, 1999) Nebyl však jediný. Mnoho

Čechů začalo podporovat Slovanství. Ke Slovanství se lidé upínali ve snaze vymanit se z Rakouska. Idea jednotného slovanského národa (Panslavismus) ovšem nemohla být nikdy dosažena. Postupně se o tom přesvědčovali vzdělanci z různých částí rakouského císařství. Ze začátku byla snaha o vytvoření jednotného spisovného slovanského jazyka a sjednocení Slovanů pod vedením Ruska, aniž by Rusko navštívili a zjistili jaká je situace v Rusku. (Kořalka, 1996)

„Po svém pobytu v Rusku Havlíček jednoznačně prohlásil, že Slované nejsou jednotným národem, ale tvoří několik samostatných národů, které mezi sebou nejsou spojené. A jeden za druhý ani v dobrém ani ve zlém neodpovídá; čest a hanbu národní nemají společně.“ (Kořalka, 1996, str.36)

Havlíček byl zastáncem toho, že je nemožné, aby všichni Slované měli stejný jazyk. Slovanská myšlenka byla přesto pro Čechy podstatnou součástí českého národního hnutí. (Kořalka, 1996)

Karel Havlíček Borovský změnil názor na panslavismus a začal do světa šířit myšlenku austroslavismu-češství v hranicích Rakouska. Své myšlenky mezi lid šířil prostřednictvím novin (Národní noviny), které vydával. (Rataj, Martínek, 2015)

Aby mohla být touha Čechů naplněna museli podpořit český jazyk, českou kulturu, česká divadla, dokonce vytvořili i oděv. Jen aby vytvořili základ pro český národ. Největší vliv získala mladší generace vlastenců. Do čela se dostal František Palacký, Ladislav Rieger, Karel Havlíček Borovský ... Zajímali se o průmysl, publicistiku, politiku a celou zem. (Kořalka, 1996) A postupně se k nim přidávali další vlastenci např. K. J. Erben (spisovatel), J. E. Purkyně (vědec), hrabě B. Všemír - znám též pod jménem Friedrich Karl Eugen (cestovatel, sběratel a spoluzakladatel Vlasteneckého muzea), F. Škroup (hudebník a hudební skladatel). (Vondra, 2013)

„Centrem národních politických snah se stalo Vlastenecké muzeum za jednatelství Františka Palackého, Průmyslová jednota, bojující za české vzdělání a zejména za průmyslovou školu, a Měšťanská beseda založená v Praze v lednu 1845 jako reprezentační středisko české měšťanské honorace.“ (Efmertová, 1998, str.20)

Když v roce 1831 vypuklo Polské povstání proti Rusku, postavila se většina Čechů na stranu Polska. Situace pro obyčejný lid se zhoršila. Polsko bylo poraženo. A jeho autonomie výrazně omezena. Mezi lidmi se šířila panika, strach z cholery i falešné zprávy, kterým venkovští lidé mnohdy uvěřili. (Roubík, 1948)

V Čechách se do správního úřadu dostal hrabě Chotek, který se upřímně o Čechy zajímal a staral. Konflikty mezi lidmi a vládnoucím systémem byly z toho důvodu mírnější. Stavěl silnice, mosty, podporoval opravy budov i koňskou dráhu. Myslel i na chudé a hendikepované (zakládal ústavy, organizoval charitativní akce ...). Bohužel byl i přes velkou podporu lidí nucen po 17 letech ve funkci nejvyššího purkrabího rezignovat (1826-1843).

Problémy se dále prohlubovaly. Jednalo se například o státní dozor nad městy, zpronevěry peněz úředníky, rozšířenou kriminalitu v ulicích, nedostatečnou lékařskou péči... Nejhorší problémem se však ukázaly daně. (Roubík, 1948.)

Rok 1846 byl neúrodný. Prostý lid se musel výrazně uskromnit. Výsledky vzpour, které se dostávaly postupně mezi lidmi, motivovaly k otevřeným projevům nespokojenosti. Po Praze se též objevovaly plakáty, které prostřednictvím sloganů burcovaly lidi k vlastenectví a protestům. Tato propagace byla zřejmě prací radikálního jádra vlastenců (ze shromáždění Repeal). (Roubík, 1948)

Někteří radikálové, nazývající své shromáždění Repeal, se dokázali již během roku 1847 setkávat bez vědomí policie. To jim dodávalo sebevědomí a možnost v akcích pokračovat. (Roubík, 1948)

Efmertová (1998) popisuje rok 1848 jako rok revoluční. Na veřejnost se dostaly problémy společnosti a do diskuzí se zapojovali učenci z různých oborů. Začalo to revolucí v Království obojí Sicílie a revolucí ve Francii. Švýcarsko začalo budovat demokratický stát. Německo toužilo po spojení. (Sjednocení nedosáhlo a obnovil se Německý spolek.)

Filip (2018) ve své knize poznamenává, že události ve Francii byly ze začátku před veřejností utajeny či byly úmyslně sváděny na komunisty. (Komunisté byli v té době pronásledováni, protože se jejich myšlenek lidé báli.) Přesto se veřejnost o událostech ve světě nakonec dozvěděla. Již od začátku března vznikaly požadavky, které byly následně prezentovány. Metternich, který byl v té době rakouským kancléřem a podílel se na vládě, však nebyl zneklidněn. Byl zastáncem názoru, že není vhodná doba na ústupky a vyjednávání. Byl přesvědčen, že vojáci přivedou vzbouřence opět k rozumu. (Filip, 2018)

Tento přístup se stal Metternichovi osudný. Násilí vyhnalo lidi do ulic a požadovali jeho odstoupení z funkce 1. ministra. Metternich demisi podal. „Dále

císař zrušil cenzuru a zavedl tak svobodu tisku, povolil vytváření ozbrojených národních gard a v neposlední řadě přislíbil i vydání ústavy.“ (Filip, 2018, str.13)

Císař se domníval, že se tím situace uklidní.

To se nestalo. Lidé pokračovali v rabování a již 15. 3. 1948 do Vídně docestovala Maďarská delegace, která přinášela informaci o plánované samostatnosti. (Filip 2018) Na císaře se obrátila se svými požadavky i delegace česká. Ovšem výsledek byl rozdílný. Maďaři se svou peticí uspěli. Bylo vytvořeno ministerstvo pro Uhry a volby do frankfurtského parlamentu. Vznikla nová vláda, kde byl výraznou postavou ministr spravedlnosti Alexandr Bach. Největším úspěchem bylo zrušení roboty 7. září. Češi již takové štěstí neměli. Slíbeno jim bylo jen několik článků. (Efmertová, 1998)

„Císař slíbil zrovnoprávnění češtiny a němčiny, nutnost znalosti obou zemských jazyků úředníky, zřízení obecní samosprávy, zmírnění potravní daně, kolkovních a taxových poplatků a vytvoření obecních ozbrojených sil.“ Do slibu ovšem nebyly zahrnuty podstatná práva jako např. svoboda tisku, volební práva, změny v zemském řízení... (Efmertová, 1998, str. 31)

Reakce Čechů na sebe nenechala dlouho čekat. Císař slíbil několik dalších bodů a projednání spojení území Čech, Moravy a Slezska. Celkově byli Češi s výsledkem do určité míry spokojeni. Kdo byl spokojen o poznání méně, byli Němci, kteří žili v českých zemích, z kterých by se tak stala menšina.

V té době zasedal parlament ve Frankfurtu nad Mohanem. Účast odmítli čeští zástupci na základě nesouhlasu s myšlenkou německého sjednocení (aby se rakouské císařství i české země staly součástí německé říše. Právě Češi se hlasitě ohrazovali, jelikož nechtěli být pohlceni Německem ani Ruskem. Ze strachu z této možné situace, chtěli zůstat pod záštitou Rakouska. Chtěli ovšem moderněji smýšlející Rakousko, které by bylo spravedlivé ke všem lidem různých národností. (Efmertova, 1998; Rataj, Martínek, 2015)

„Velmi trefně se vyjádřil Palacký v politické koncepci českých liberálů:

Zajisté, kdyby státu rakouského nebylo již od dávna, museli bychom v interesu Evropy, ba humanity samé přičinit se co nejdříve, aby se utvořil.“ (Efmertová, 1998, str.33)

Důsledkem nepokojů byla upadající měna. Bankovky se trhaly na poloviny a čtvrtiny. Dokonce byly vydávány dočasné drobné bankovky-nouzové peníze. Také vznikl zmatek v poměrech a již vydaných prohlášeních. (např. Zrušení roboty- někdo přestal hned, jiný za měsíc...) (Filip, 2018)

Emfertová (1998) píše, že v prosinci roku 1848 nastalo několik změn. Došlo sice ke zmírnění zmatků, ale veškeré plány na konstituci byly zhačeny. Ferdinand I. nečekaně abdikoval. Trůnu se vzdal ve prospěch svého synovce, kterého známe jako císaře Františka Josefa I.

František Josef I. byl již od narození vychováván jako následník. Byl veden přísně a bez pokrokových názorů. Císařský trůn získal již jako 18letý mladý muž. Stalo se tak rozhodnutím Vídeňského dvora, který vyhodnotil, že Ferdinand I. již není schopen rozumně vládnout a je potřeba mít na trůnu mladou krev. A tak 2. prosince 1848 usedl na rakouský trůn. Země byla rozpolcena nepokoji. Ozbrojené nepokoje probíhaly v Uhrách a severní Itálii. Demokratické snahy parlamentu zase v Kroměříži. (Rataj a Martínek, 2015)

Krátce po jeho zvolení vznikla Oktrojovaná ústava. To je označeno za první krok k návratu k absolutismu. Říšský sněm byl po vydání ústavy 7.3. 1849 rozpuštěn za pomoci vojenských sil, řízené ministrem vnitra Alexandrem Bachem. Právě Alexandr Bach svou tajnou policií, která podporovala udavačství, šířil strach mezi obyčejnými lidmi a omezoval jejich svobodu. Nakonec byla Oktrojovaná ústava roku 1851 zrušena a císař opět vládl absolutisticky. Císařova moc byla upevněna i krutým potlačením povstání v Itálii. (Efmertová, 1998)

Rataj a Martínek (2015) dodávají, že podobně krutě bylo zacházeno i s povstalci v Uhrách. Lidé byli vězněni i popraveni. *„Silvestrovskými patenty zrušil císař na konci roku 1851 ústavu a dál vládl bez parlamentu, prostřednictvím patentů. Liberální Evropa klasifikovala bachovský neoabsolutismus jako tyranský režim.“* (Rataj, Martínek, 2015, str. 106.)

„Slovanské národy Rakouska pochopily, že mnohé jejich zájmy jsou totožné a rozhodly se projednat vše potřebné na Slovanském sjezdu.“ (Filip, 2018 str. 31)

Národy se poprvé sešly 31.5. Aktivní účastníci byli Poláci, Slováci, Chorvati, Rusíni, (Češi a Slované žijící na území Rakouska.) Oficiálně sjezd s velkou slávou začal 2. 6. Předsedou sněmu byl F. Palacký. Konec byl plánován 13.-14. června.

„Rakouští Slované žádali stejná práva, jako měli Němci a Maďaři, a zároveň deklarovali, že nechtějí vytvořit samostatný stát. Konečný velmi všeobecný manifest vznesl požadavek konstitučního spolkového rakouského státu rovnoprávných národů s jejich svobodným vývojem.“ (Efmertová, 1998, str.35)

Jak píše Vladimír Filip (2018), Slovanů bylo Rakousku v té době 17 000 000, kdežto Němců 8 000 000 a Maďarů pouze 5 000 000. Ze shromáždění měl císař nemalou obavu. Obával se, že pokud velké množství lidí bude sdílet radikální myšlenky, mohou se pokusit o převzetí moci. Z toho důvodu byl do Prahy vyslán kníže Windischgratz (generál). Což bylo překvapení i pro místodržícího Thuna, který se snažil o pokojný průběh akce, jejíž součástí byly průvody, mše a zasedání.

Do 12. 6. probíhalo vše poměrně klidně. Pokud nepočítáme provokace ze strany generála, který měl připravená děla i vojáky k útoku. Toto chování bylo trnem v oku hlavně horkokrevným mladíkům, kteří si to jako správní vlastenci nechtěli nechat líbit. Vše vygradovalo již zmíněného 12. června po Svatováclavské mši na koňském trhu, kde bylo mnoho civilistů a část účastníků byla ozbrojena. Studenti se připravovali na konfrontaci s vojskem, jelikož atmosféra posledních dnů se stále vyostřovala.

Následně byl uskutečněn průvod. Průvod skládající se z mužů, žen i dětí za hlasitého zpěvu pokračoval v cestě. Došlo k setkání oddílu granátníků a průvodu. Lidé v průvodu odmítli vytvořit prostor vojákům, ani vojáci nehodlali lidem uhnout. To rozhněvalo vojáky a byl vydán rozkaz lidem bodáky rozehnat. Průvod byl rozehnán, ale byla to poslední kapka v napjaté situaci. A začaly se stavět barikády ze všeho, co bylo po ruce. Došlo tedy k povstání, na které Windischgratz čekal.

Lid na barikádách neměl dostatek střelných zbraní, ač se snažil sebevíc, generál byl na situaci důkladně připraven vycvičenými vojáky se zbraněmi i děly. Vojsko postupovalo s větší urputností, jelikož byla při bouřích zasažena kulkou i poměrně oblíbená generálova manželka Elleonora, která zraněním podlehla. (Filip, 2018; Roubík, 1849)

Jelikož povstalci neměli ani podporu široké veřejnosti, byli brzy poraženi. Windischgratz nechal Prahu bombardovat dělostřelectvem. Zemský sněm se nesešel, tedy nemohl jednat o státoprávním postavení království českého. Národní sněm se dalších 13 let nekonal. (Efmertová, 1998)

Po porážce došlo vzápětí k vyšetřování a zatýkání lidí podezřelých z účasti na povstání. Thun, také nechal rozpustit národní výbor. Vyšetřování nepřinesla kýžený výsledek, jelikož nedošlo k odhalení komplikovaných spiknutí, které plánují dopředu veškeré kroky. A nakonec došlo i k zrušení stavu obležení (20.7.1848), který byl vydán během bouří. (Roubík) Zároveň též bylo na základě předchozích událostí zamezeno získání české autonomie. (Rataj, Martínek, 2015)

Konec roku 1849 byl pak smutným začátkem konce získané svobody. Znovu se spojila vláda a policie a zasáhla proti vlastencům. Při májovém spiknutí v květnu 1849 pozatýkala policie mnoho radikálně smýšlejících občanů. Následoval výjimečný stav a do Prahy se vrátila omezení a vojenská kontrola. Mnoho liberálů ukončilo společenské aktivity. A ti, co vytrvali, byli vládou umlčeni. Např. Karel Havlíček Borovský, kterého Bach nechal přemístit do Brixenu. (Jak se můžeme dozvědět i z jeho díla Tyrolské Elegie). (Efmertová, 1998)

Císař opět vládl absolutisticky ve spolupráci s Alexandrem Bachem. Oficiálně byl absolutismus zaveden 31.prosince 1851, kdy došlo ke zrušení politických práv. A veškerá moc byla opět v rukách císaře. Ten kontroloval zemi prostřednictvím vojenských sil a zároveň využíval tiché podpory některých obyvatel, kteří za úplatu ochotně spolupracovali s císařem a jeho vůlí. (Efmertová, 1998)

2 Charakteristika osobnosti Karla Jaromíra Erbena

Jedním ze zmíněných vlastenců byl i muž, který z lásky ke své zemi si přidal prostřední jméno Jaromír a jehož příběh se začal psát 7. listopadu v roce 1811.

Tehdy se v Miletíně narodila dvojčata. Chlapci dostali jména Karel a Jan. Jan brzy zemřel, podobně jako jejich 2 starší bratři. Karel byl často nemocen a rodiče se o něj báli. Karel byl hoch bystrý a rozumný. Jeho maminka měla představu, že by mohl pokračovat na dráhu učitele a následovat jejího otce a bratra. Karel se však na dráhu učitele příliš nehodil, jelikož měl vadu řeči. (Dolanský, 1970)

Karel se opravdu dobře učil a jeho nadání si povšiml i nový farář. Použil svého vlivu na jeho rodiče a doporučil ho na studia. A tak mladý Karel odjel do Hradce Králové vstříc novým znalostem. Jelikož jeho rodina neměla peněz nazbyt, musel si již při studiu ve 14 letech přivydělávat jako učitel hudby. (Dolanský, 1970)

V Hradci králové se seznámil s profesorem Václavem Klimentem Klicperou (*„předním dramatikem obrozenecké literatury, označovaným často za zakladatele českého dramatu. Z jeho četných divadelních her žijí do dnes na jevišti veselohry. Autor zábavných deklamovánek a historických povídek.“* (Otruba, Homolové 1971 s. 98)) Právě on byl stejně jako prof. Chmela velký vlastenec a lásku k českému jazyku pěstoval i ve svých studentech. Žáci mohli navštěvovat např. dobrovolné hodiny Českého jazyka. Již během studií se mladý Erben pokoušel o psaní básní. Nejprve psal v německém jazyce a posléze se odvážil i na psaní v českém jazyce. Ze začátku využíval různé pseudonymy např. Květomil Podlipský. (Grund, 1935)

Následovala studia v Praze. Nejprve plánoval absolvovat filosofickou část a poté pokračovat na právnické fakultě. Rodiče ho nemohli již finančně podporovat. Chvilí se zdálo, že do Prahy snad ani neodcestuje, jelikož neměl finance. Farníci však uspořádali sbírku a vybralo se dost peněz, aby mohl do Prahy odcestovat. Přestože měl svůj domov velmi rád, vracel se do něj již jen na prázdniny. Svůj čas dělil mezi studium a kondice (výuka hudby), aby se při studiích uživil. Nebylo to mnoho, ale na skromný život studenta to stačilo. Během studií na filozofické fakultě se setkával s lidmi, kteří jako on měli vlastenecké cítění. Pohyboval se v okruhu romantiků a rozvíjel se ve své tvorbě. Nejvíce ho zaujala historická poema a balada. Mnoho času trávil i s Karlem Hynkem Máchou. Společně prožívali politické dění ve

světě. Vyjadřovali své sympatie Polákům při jejich povstání proti Rusku (1830 a 1831). Od Poláků se také učili o Romantismu, který se v té době šířil po světě. A Erben získával inspiraci z jejich děl např. z překladu dům „Zpěvů historických“ od J. Niemcewicze. Zde zřejmě podle Dolanského vznikl nápad na poémy z minulosti slovanské a hlavně české (např. započaté dílo Vršovci). Poémy se mu nedařily podle jeho očekávání. *„Co se mu zato dařilo a co mu i lépe vyhovovalo byl drobnější útvar balady v lidovém duchu. U nás se těšila balada mimořádné oblibě už od počátku národního obrození, protože ji bylo možno s výhodou využívat pro společenské potřeby.“* (Dolanský, 1970, str. 32)

Erben se seznámil s mnoha významnými vlastenci, kteří veřejně nesouhlasili se současnou situací a toužili stejně jako on po změně. S J. K. Tylem, F. Palackým, F. L. Riegerem a dalšími vlastenci se Erben pohyboval ve společenském životě, který měl vliv na jeho tvorbu a budoucnost. (Grund, 1935)

Po úspěšném ukončení právnických studií nastaly pro Erbena nejisté časy. Práce pro absolventy právnické fakulty nebylo dostatek. Začínal tedy na neplacených místech, jen aby získal zkušenosti a větší šanci se tam uchytit na stálé místo. (Dolanský, 1970)

Kancelářská práce Erbenovi nevyhovovala a rozhodl se pokračovat jako vědecký pracovník. Díky přátelství s Palackým již z jeho studijních let se dostal k zajímavé práci a získal nenahraditelné zkušenosti. (Opsání jedinečného díla 4 svazků „Historie Církevní, či uspořádání Svatováclavského archivu) (Dolanský, 1970)

Erben se v roce 1842 oženil. Jeho milovanou ženou se stala Betyнка za svobodna Měcířová. Situace nebyla nejlepší. Maminka nevěsty byla smrtelně nemocná a on sám nebyl v dobré finanční situaci. Naštěstí tehdy dostal nabídku od již zmíněného Palackého a za uspořádání Svatováclavského archivu získal 120 zlatých ročně. Nebylo to mnoho, ale na skromné živobytí to stačilo. Betyнка manžela v tvorbě podporovala a pomáhala mu. Pohybovala se ve stejných kruzích a navázala též přátelství s Boženou Němcovou. S Boženou Němcovou měl přátelský vztah i K. J. Erben. Spjovala je sběratelská činnost a láska k psaní pohádek. Ze začátku psal hodně věcí do „šuplíku“ a v roce 1844 vydal v České včele první dvě pohádky.

Následovaly další pohádky, ve kterých Erben plně využil své fantazie, citlivosti pro český jazyk a vztah k lidem. Např. pohádka Hloupý Honza. (Grund, 1935)

Právě pohádky mají obrovský význam pro děti, které se prostřednictvím pohádky seznamují s dobrem a zlem. Proto je podle Černouška (1990) velmi důležité pohádky hlavně dětem předškolního věku a mladšího školního věku číst a vyprávět. Pohádky jsou pro děti i zdrojem informací, emocí, jsou ukázkou, jak překonávat problémy a samozřejmě rozvíjejí představivost a tvořivost. V každé pohádce by mělo dobro zvítězit, aby děti měly motivaci se stát dobrými lidmi a překonávat překážky v životě. Pohádky ukazují dětem, jaké situace se mohou přihodit a jak je lze řešit. Zároveň čtení rozvíjí i jazykovou zdatnost a přispívá k vytváření vztahu dítě a čtenář / vypravěč. Pohádky jsou pro nás stále velmi důležité a do dnešních dnů mnoho Erbenových pohádek má různé zpracování (filmové, divadelní, rozhlasové i knižní).

Erben se ve svých dílech inspiroval životem prostých lidí a zabýval se také folklorem. Sbíral veškerý materiál a svou pozornost věnoval i písním. Zaznamenával různé verze textů i s nápěvy. České lidové písně zpracoval do několika děl, které následně vydal. (autorský kolektiv Otruba, 1971) 1843 vydal Písně národní v Čechách a 1864 Prostonárodní písně české a říkadla.

O rozvoj českého jazyka a jeho obohacování se snažil i prostřednictvím čítanek, které tvořil. (Poláček, 1990)

Již během psaní pohádek se také věnoval básním. Které následně vyšly ve sbírce Kytice.

Karel žil v době, která nebyla stálá. A on sám byl odhodlaný za své touhy bojovat. Stal se členem Měšťanské besedy. V roce 1848 plně působil v politice, kde se také s ostatními připravoval na změnu – vznik konstituční monarchie. Erben byl zvolen do Národního výboru a přibylo mu povinností. 31.5.1848 odcestoval do Záhřebu, aby společně s ostatními oslavili, že Jelačicovic se stal správcem země. Během jeho pobytu u Charvátů se dozvídá o revoluci v Praze. Okamžitě opouští od původního plánu a cestuje za manželkou a dětmi. Následně se vydává do Prahy. V Praze přebírá starost o Pražské noviny, které se snažily být liberalistické. Hlavním důvodem byly finance, kterých ten rok neměl mnoho (přestal být placen za zkoumání venkovských archivů) a třetí dítě bylo na cestě. V roce 1849 po vyhlášení Oktrojované ústavy Erben novinářskou kariéru ukončuje. V roce 1851 se vydává na dráhu archiváře.

Jeho pocity ze současného vývoje jsou rozporuplné a věnuje se tedy svému dílu Kytice z pověstí národních. (Güttner, 1940; Dolanský, 1970)

Karel Jaromír Erben byl také otec a manžel. Vondra 2013 poznamenává, že přestože se řadí k romantikům, vedl spořádaný konzervativní život a rodina pro něj byla vždy velmi důležitá.

Proto se oženil se svou velkou láskou Betynkou (dívčím jménem Barborou Měčířovou) a měl nejprve dcery Blaženu a Ladislavu. Narodil se mu i syn Jaromír v již zmíněném roce 1848, když po 5 měsících svého života zemřel, Erben se se ztrátou syna dlouho vyrovnával. S Betynkou měl ještě jednu dceru Bohuslavu. Betynka však onemocněla a zemřela. Karel truchlil, ale nakonec se znovu oženil. S Žofií Mastnou měl syna Vladimíra a dceru Marii, obě jejich společné děti brzy zemřely. Žofie se však s obrovskou láskou starala o Erbenovy dcery z předchozího svazku manželského.

Tento známý spisovatel zemřel 21.11.1870 ve věku 59 let. Nyní jeho hrob a zároveň hrob jeho blízkých nalezneme na Olšanských hřbitovech v sektoru V. blok 11 číslo hrobu na mapě je 57. (Údaje jsou z roku 2023.) Původně byl pohřben na jiném hřbitově. Sem byly přemístěny jeho ostatky a ostatky jeho milované manželky z Malostranského hřbitova v Košířích na žádost jeho zetě, který je zde též pochován. Erben je zde uložen k odpočinku s ženami svého života. Nejvýše je uvedeno jméno Karla Jaromíra Erbena pod ním jsou zapsány údaje (datum narození a úmrtí). Následuje jméno jeho zetě PH. Dr. Antonína Rezka, ten má zde uvedeny další údaje, které říkají, že byl J. Y. Skut. tajný rada a C. K. ministr a jeho datumy narození a úmrtí. Poslední jméno, které je uvedené v horní části náhrobku patří Erbenově dceři a manželce A. Rezka Bohuslavě Erbenové, která má pod svým jménem zapsáno, že byla rodem Erbenová a datum úmrtí 1924.

V nižší části jsou zapsána jména žen s datem úmrtí. První je zapsána Erbenova 1. manželka Barbora Erbenová rodem Měčířová, následuje její dcera Ladislava Erbenová, 2. Erbenova manželka Žofie Erbenová rodem Mastná a v neposlední řadě je zde i dcera Blažena Erbenová.

Na závěr se zde objevují dvě jména na destičce na náhrobní desce umístěné. Jedná se o UMN. Prof. Mudr. Stanislava Kostlivého a jeho ženu Bohuslavu Kostlivou rozenou Rezkovou. Jedná se tedy o vnučku K. J. Erbena.

Naposledy se do tohoto hrobu pohřbívalo v roce 1964. Hrob je udržovaný a je u něj kartička s informacemi a kódem, kde je možné na údržbu hrobu přispět.

2.1 Kytice

Jak poznamenává Julius Dolanský, Erbenova sbírka básní Kytice byla připravována několik let. Erben na ní začal pracovat již v mládí. Mezi nejstarší kusy patřila Polednice (1833). Jeho první otisknutou baladou byl v roce 1838 „Poklad“. V roce 1853 se po několika odkladech dostala mezi veřejnost sbírka „Kytice z pověstí národních“. V tomto roce obsahovala sbírka celkem 12 balad. Při druhém vydání v roce 1861 byla přidána ještě třináctá – „Lilie“

V baladách se setkáváme s motivem života vesnických lidí, pověstmi, nadpřirozenými bytostmi, zvyky a osudem. Postavy v baladách, ač se ho snaží změnit, stejně neuspějí. Jelikož osud (nadpřirozeno) oklamat nelze.

Balady mají většinou tragický konec. Zbásněná pohádka- Zlatý Kolovrat, který byl sepsán jako pohádka Boženou Němcovou, se pak může chlubit koncem poměrně pozitivním. Podobně jako již zmíněný Poklad.

Kytice nám ukazuje obraz tehdejší společnosti. Dřinu, bídu, strach z neznámého a vytváření nadpřirozena, ale i lásku a zlobu, která se objevuje v každém čase. Kytice nás vede k zamyšlení nad společností a dává do kontrastu život a smrt, vinu a trest, dobro a zlo, ale hlavně vyzdvihuje vztah matky a dítěte. (Polák 1990)

Podrobněji tato práce předloží několik rozebraných balad, které se ve sbírce objevují. Jedná se o díla, která mohou být pro děti zajímavá- Kytice, Poklad, Svatební košile a Polednice. Jazyk, kterým jsou díla psaná je již pro děti nezvyklý a je potřeba některá slova dětem převést do dnešní mluvy či vysvětlit historický kontext.

Kytice

První ve sbírce (1959) je Kytice. Ukazuje nekonečnou lásku mezi dítětem a rodičem. Kdy láska zemřelé matky je natolik silná, že je přenesena do rostliny mateřídoušky, která má být útěchou pozůstalým dětem. Z textu můžeme vyčíst i autorovu lásku k naší zemi, která je též naší „matkou“. Každý, kdo k ní přivoní, by měl cítit lásku naší země. Báseň je laděná pozitivně a může působit dojmem až

láskyplným. Dolanský poznamenává, že „*květy mateřídoušky jsou i prosté pověsti „vlasti naší milé““*

Jedná se o nejkratší text v této sbírce. Příběh je vyprávěn v 5 slokách. Prostřednictvím obkročného verše. V každé sloce je první řádek odlišen po grafické stránce. (Tak je tomu v celé sbírce.)

Poklad

Následuje Poklad, který je zaznamenán na 18 stranách. Sloky jsou rozdělené do 5 částí, které jsou označeny římskou číslicí (I-V). Verš se mění a ani sloky nejsou vždy stejně dlouhé.

První část vypráví o Velkém pátku, který venkovský lid v kostele slaví. A o matce kojence, která spěchající do kostela nechá se zlákat září drahých kamenů v kouzelné chodbě skály. I s dítětem vejde do skály, kde ho následně odloží, aby si mohla nabrat poklad. Žena se s pokladem dostane ven, ale ten se následně promění v kamení.

Druhá část vede matku zpět ke skále a vstupu do ní, ale tentokrát žádný vstup do skály žena nenajde. Ač hledá sebe lépe, vstup do skály ani dítě nenachází.

Třetí část předkládá truchlení matky nad ztrátou dítěte.

Čtvrtá část nás po roce vede na Velký pátek opět do kostela. Žena zarmoucená žalem a svou vinou jde opět pozdě a znovu uvidí otevřenou skálu s pokladem. Tentokrát ji však žádný poklad není dražší než dítě. Její dítě, které tam čeká a ani o den nezestárlo. Milované dítě si odnese domů, aniž by projevila zájem o zlato, které dítě má u sebe.

Část pátá ukazuje pomínutelnost věcí, kdy už kostel je sice zbořen, ale příběh o Pokladu se vypráví dál. (Erben, 1959)

Dolanský upozorňuje na hlavní téma, které vykresluje Poklad a tím je matčina vina a trest. Erben využívá pověry, že na Velký pátek se odkrývají poklady. Zároveň je zde však varování, že žádný poklad není cennější než lidský život. Dětem může celý příběh přiblížit život prostých lidí během Velikonoc, které jsou pro ně dnes především o malování vajíček a koledování. A sami se mohou poučení pokusit formulovat.

Svatební košile

Svatební košile je psána jako dialog. Nejprve se jedná o dialog dívky s Pannou Marií. Hlavní postavou je dívka, která zůstala sama na světě a čeká na svého milého. A rouhá se, že pokud jí milého nevrátí, nechce žít. Mluví sice pouze ona, ale odpovědi dostává prostřednictvím činů- např. Spadlý obraz...

Když najednou se milý vrátí a uhání s ní v noci do dále. Kdy ona přichází o svou víru, až s ním dojde na hřbitov. Když panna pochopí, že jí jde o život, uteče a znovu se s modlitbou obrací k Panně Marii. Omlouvá se za své přání. Nakonec se rána dožije a víra v Boha, ji znovu vrátí do života. (Erben, 1959)

Příběh ze Svatební košile lze najít v různých zemích, ale pouze v české verzi se dívka zachrání. Polák tento výběr vysvětluje tím, že: *„Erben chtěl symbolizovat statečnost a mravní sílu českého lidu v době útlaku a nesvobody, takže v podmínkách bachovského absolutismu a policejního režimu, byly Svatební košile chápány jako jinotajné.“* (Polák, 1990, str.76)

Polednice

Ve 12 slokách je zachycen příběh jedné rodiny, který končí tragicky. Je zde použito několik slov, která nejsou již pro dnešního čtenáře běžná. Např. hasne u vaření, hle husar, Polednice, muka, či slovo Robota. Toto slovo by dětem mělo být známé z kontextu obecné historie, ale ne každé dítě si informaci se slovem spojí.

O příběhu lze s dětmi diskutovat, co se vlastně odehrálo a proč.

3 Muzeum

Jak již bylo zmíněno v 1. kapitole, vznik muzea byl iniciován vlastenci na podporu národa. A během let u něj došlo k několika změnám. Jůva (2004) ve své knize zmiňuje že i význam pojmu muzeum (podobně jako lidská společnost) se během let proměňoval.

Podle Jůvy (2004) jsou první zmínky o museiu známy již od dob Platona. Tehdy, ovšem museum bylo pojato jinak než muzeum dnes.

V době Alexandrijské vzniklo museum, součástí tohoto místa byly zahrady s jedinečnými rostlinami a exotickými zvířaty, také se zde dělaly lékařské experimenty. Bylo to místo pro bádání, poznávání i diskutování. Známa je také Alexandrijská knihovna, která byla poblíž, aby lidé mohly své poznatky prohlubovat. (Jůva, 2004)

Znovu se s museiem setkáváme v 15. století v dobách renesance a za vlády Rudolfa II. V té době byly pro umělce zlaté časy. Sbírky předmětů měly pak především funkci reprezentativní a sloužily pouze k oslňování hostů šlechticů (majitelů sbírek).

V Americe a Anglii byla muzea od dávných časů úzce spojena se vzděláním a z toho důvodu se, podobně jako knihovny, budovaly v blízkosti univerzit. (Jůva, 2004)

Osvícenství Francouzské pak podle všech informací přispělo k vytváření muzeí, jak je známe dnes.

V 19. století se pak hojně zakládala muzea, která byla přístupna široké veřejnosti.

Jůva poukazuje na to, že „muzeum plní tři základní funkce: sbírání, udržování a vystavování sbírek. Tyto podstatné funkce však v různých etapách své existence odlišně naplňovalo a preferovalo. V klasickém pojetí muzea se zdůrazňovala především činnost vědecká a odborná, která souvisí s primární muzejní funkcí- se sbíráním, ochranou a výzkumem objektů. Pro současné muzeum je typické posilování funkce sekundární, která vychází z prezentačních muzejních aktivit.“ (Jůva, 2004, str. 19)

V roce 2022 na základě hlasování odborníků z celé ČR vybrala mezinárodní rada muzeí novou definici pro muzeum:

„Muzeum je stálá nezisková instituce ve službách společnosti, která odborně zpracovává, sbírá, konzervuje, interpretuje a vystavuje hmotné i nehmotné dědictví. Muzea jsou otevřená veřejnosti, přístupná a inkluzivní. Podporují a rozvíjejí rozmanitost a udržitelnost, fungují a komunikují eticky, profesionálně a za účasti různých komunit. Nabízejí rozličné podněty pro vzdělávání, potěšení, reflexi a sdílení vědomostí.“ (ICOM Česká republika, 2022)

3.1 Národní muzeum

Roku 1818 se zástupci české šlechty rozhodli založit muzeum, které následně získalo název Vlastenecké muzeum v Čechách. Mnoho šlechticů věnovalo své sbírky tomuto muzeu a do dnes jejich jména a busty v muzeu najdeme. Jedním z mužů, který měl velký podíl na vzniku muzea byl hrabě Kašpar Maria Sternberg, který byl znám pro svou práci v paleontologii. Dalším významným mužem byl František Palacký, který stál za vznikem časopisu Národního muzea i Matice české (české vydavatelství). V průběhu let se sbírky rozšiřovaly. Na stránkách dnešního Národního muzea se také dozvídáme, že muzeum několikrát změnilo svou lokaci. Nejprve bylo umístěno ve Šternberském paláci na Hradčanech, kde bylo několik let. Následně bylo přestěhováno, ale stále se rozrůstající sbírky vyžadovaly větší prostory. Nakonec bylo rozhodnuto vybudovat novou budovu pro účely muzea (a okolo vytvořit veřejný park) na horním konci Václavského náměstí. Uběhlo však dlouhých 19 let než se v roce 1885 začalo stavět.

A v roce 1901 bylo muzeum zpřístupněno návštěvníkům a již záhy bylo znát, že velikost budovy není dostačující pro budoucí potřeby. Vznikaly proto návrhy na rozšíření, ale všechny byly zamítnuty.

V roce 1922 byl dokončen bronzový pomník sv. Václava, který vytvořil J. V. Myslbek a původně měl být součástí muzea. Tento pomník je dodnes součástí Václavského náměstí a je oblíben u turistů.

Muzeum bylo několikrát poničeno. Na konci 2. světové války bylo zasaženo leteckou bombou, při okupaci v roce 1968 byla fasáda poškozena střelbou z

kulometů a samopalů. Další výrazné poškození proběhlo při stavbě metra A a stanice Muzeum. I vybudování tzv. severojižní magistrály nebylo pro budovu dobrým rozhodnutím.

V muzeu byly již od začátku vytvořeny sbírky mineralogické, paleontologické, přírodní a kulturněhistorické. Na starost je měli odborníci, kteří byli univerzitní profesori: Jan Krejčí, Karel Vrba a Antonín Frič. Rozvoj a úspěchy nebyly jen v oborech přírodovědných. Stejně tomu bylo v oborech historických. „Nemalou měrou k němu přispěli jejich následovníci, známé osobnosti českého dějepisného i literárně vědního bádání, Karel Jaromír Erben, Václav Vladivoj Tomek, Josef Emler a další. Do dnešních dní je součástí Národního muzea i národní knihovna. S muzeem jsou nerozlučně spjaty dějiny české numismatiky a stejně významný podíl mělo a má pro rozvoj české archeologie, jejímž organizačním centrem byl od roku 1843 Archeologický sbor muzejní Společnosti. Uvést by bylo možné i další obory, pro něž pro všechny byly a jsou mimořádně významným zdrojem badatelské práce bohaté a v nejednom ohledu jedinečné fondy Knihovny Národního muzea. (Národní muzeum, Historická budova)

V současné době muzeum tvoří expozice, které jsou pro děti i dospělé. Využívají technologií (videa, fotografií, interaktivní pomůcky,...), pro děti dělají zajímavé dřevěné destičky, které jsou zasunuty v lavičkách na sezení a jsou tak v jejich dosahu. Na destičkách jsou zajímavé informace, které jsou přínosem i pro dospělé. Informace jsou doplněny obrázky a jsou tam též destičky s překladem do angličtiny. Rozvojem muzeí se zabývá věda- muzeologie a na děti se pak soustředí dětská muzea. (Jůva, 2004)

Jak již výše zaznělo, spolupráce muzea a škol se v některých zemích praktikuje již několik let. V české republice existují dětská muzea a programy připravené pro děti. Např. Národní muzeum nabízí na svých stránkách programy pro rodiny s dětmi i celou škálu programů pro školy (1. stupeň – střední škola) a školky.

Programy jsou lektorované a zaměřené na dějiny/ přírodu/ umění. Vždy je uveden u každého programu čas, místo, název, téma, vzdělávací oblast a výstupy žáka. Učitel tedy může vybrat pro děti vhodný vzdělávací program a směle vyrazit na prohlídku, která bude pestrým doplněním výuky. (Národní muzeum, Poznáváme Panteon)

Např. Odívání v Číně (střední škola – Náprstkovo muzeum), Život našich prapra..babiček a dědů (Mateřská škola a 1. stupeň ZŠ- Národopisné muzeum), My jsme si vybrali - Poznáváme panteon (4.-5.třída – Národní muzeum) ....

4 Rámcový vzdělávací program

Projekt je určen pro žáky 5. třídy. A proto je důležité se seznámit s psychologií dítěte tohoto věku předtím, než kantor začne pracovat s cíli a výstupy z rámcově vzdělávacího programu.

Jedná se o věk 10 až 11 let. Jak píše Vágnerová (2005) je období od 10 let do 20 let obdobím dospívání. V tomto období se jedinec necítí již dítětem, ale není ještě dospělí. Je to doba, ve které dochází k mnoha změnám ať už biologickým tak i osobnostním a psychickým. Toto období je velmi náročné pro jedince v tomto věku i pro jeho okolí.

Vágnerová (2005) období dospívání dělí na dvě fáze: Ranná Adolescence a Pozdní Adolescence. Tato práce předloží pouze 1. fázi dospívání, do které spadají účastníci projektu.

Ranná Adolescence- pubescence, kdy je žák starý od 10 do 15 let. Zde dochází k velkým rozdílům mezi pubescenty. Každý dospívá svým tempem. A nejnápadnější změnou je příchod tj. puberty. Jedná se dospívání po tělesné stránce a pohlavní dozrávání. Jedinci se snaží co nejvíce osamostatnit, hledají si nové místo mezi vrstevníky, vrstevníci jsou pro jedince velmi důležití a silně ho ovlivňují (přátelské vztahy, romantické vztahy), vlivem hormonů může docházet k prudkému střídání nálad i změně myšlení (rozvíjí se abstraktní myšlení).

Jedinec rozvíjí logické myšlení, schopnost pružnosti myšlení, vyvozování závěrů, zobecňování poznatků, dokáže diskutovat a podrobněji se zaobírat problémem, úkolem, myšlenkou.

Důležité je připomenout, že jedinec v tomto období se také vyvíjí emocionálně a to má vliv na jeho chování a myšlení. Emoční reakce jedinců mohou být nepřiměřené a proměnlivé. I rozpoložení jedinců hraje při realizaci projektu velkou roli a ovlivňuje jejich výkony při plnění cílů.

4.1 Cíle a očekávané výstupy

Každá vyučovací hodina vychází z cíle, který učitel formuluje a jehož by měli žáci dosáhnout. Cíle se třídí podle různých kritérií.

Pasch, Gardner... (1991) ve své knize rozděluje vzdělávací obecné cíle do třech skupin.

„Afektivní doména se týká projevů emocionálního chování- tedy citů, postojů, preferencí a hodnot.

Psychomotorická doména zahrnuje učení, které je převážně smyslové a to od bezděčných a reflexních pohybů až ke složitým řetězům zručného a účelného chování, jako je například tanec nebo hraní fotbalu.

Kognitivní (intelektuální doména) v tomto případě se od žáků požaduje, aby si zapamatovali a dokázali vybavit určité informace, nebo aby pomocí svých intelektuálních dovedností zjistili, určili či odvodili význam nějaké skutečnosti či informace a zařadili tuto novou informaci do vztahu a souvislosti s předchozími poznatky.“ (Pasch, Gardner, Langerová, Starková, Moodyová, 1991, str.51)

Ve své práci používám rozdělení do 4 skupin podle Kratochvílové. Ke třem již zmíněným ještě přidává Sociální doménu, která se zaměřuje na rozvoj vztahů ve třídě a komunikaci.

Cíle musí učitel ke každé vyučovací hodině volit konkrétně, aby dokázal vymezit rozsah a hloubku práce. Pokud by dětem oznámil např. téma zlomky, je to příliš obecná informace a děti neví, co se od nich očekává a co je cílem hodiny. Cíl by měl být dětem sdělen na začátku vyučování, ale existují i případy, kdy ho objeví až na konci. Záleží, jak učitel hodinu vystaví. Žáci by měli z hodiny odcházet s poznatkem a být schopni reflektovat, zda dokázali dosáhnout cíle a v jaké úrovni. (Pasch, 1991)

Představu o cílech nám předkládá i dokument zvaný Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (zkráceně RVP ZV). Jedná se o důležitý dokument pro vzdělávání v České republice.

Zde je uvedeno, že cíle by měly být pro žáky hlavně motivací k práci, individuální (dle jejich potřeb, zájmů a možností), kreativní, podporovat spolupráci a vztahy mezi žáky, zároveň je vést k bádání a řešení problémů. (RVP 2017)

Dokument RVP ZV je vydáván Ministerstvem školství. Podle potřeby je revidován a obohacován.. RVP je rozděleno do několika kapitol a podkapitol. Na začátku můžeme nalézt klíčové kompetence a vzdělávací oblasti. Vzdělávací oblasti jsou rozděleny do tří celků. Učivo prvního stupně je rozděleno do dvou období 1.-3. třída a 4.-5. třída. Učivo 2. stupně je ponecháno vcelku. Každá oblast je rozpracována do očekávaných výstupů a minimální doporučené úrovně pro úpravu očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření. O minimální doporučené výstupy se dále pedagogové opírají při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů. Podrobnější informace můžete nalézt již ve zmíněném RVP ZV 2023.

Na základě RVP ZV si každá škola tvoří vlastní školní vzdělávací program. Podle školního vzdělávacího programu dochází k tvorbě tematických plánů (týdenních / měsíčních). Školní vzdělávací programy jsou často dohledatelné na stránkách školy.

V případě tohoto projektu se budeme soustředit pouze na očekávané výstupy určené pro 4.-5.ročník a především na oblast Český jazyk a literatura, Člověk a jeho svět. (Právě poslední zmíněná oblast se dělí ještě na vzdělávací obory: MÍSTO, KDE ŽIJEME; LIDÉ KOLEM NÁS; LIDÉ A ČAS). *převzato z RVP ZV 2023*

Zde jsou uvedeny zmíněné očekávané výstupy, na které se navazuje v praktické části prostřednictvím konkrétně vypracovaných cílů.

Člověk a jeho svět

LIDÉ KOLEM NÁS;

ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)

převzato z RVP ZV 2023

LIDÉ A ČAS

ČJS-5-3-02 využívá knihovny, sbírky muzeí a galerie jako informační zdroje pro pochopení minulosti

ČJS-5-3-03 *srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik*

převzato z RVP ZV 2023

Český jazyk a literatura

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJL-5-1-01 *čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas*

ČJL-5-1-02 *rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává*

ČJL-5-1-07 *volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru*

ČJL-5-1-08 *rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace*

ČJL-5-1-09 *píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry*

převzato z RVP ZV 2023

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 2. období

žák

ČJL-5-3-02 *volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma*

ČJL-5-3-03 *rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů*

ČJL-5-3-04 *při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy*

převzato z RVP ZV 2023

4.2 Projekt

Jednou z možností, jak cíle naplnit je prostřednictvím projektového vyučování.

Projektové vyučování má kořeny v Americe, ze které se začalo šířit ve 20. století i do Evropy. Projektové vyučování vychází z myšlenek progresivní výchovy a pragmatické pedagogiky, jejíž představitel je J. Dewey. Učení bylo založeno na aktivním získávání zkušeností a řešení problémů dítětem. Z myšlenek Dewey pak Williem Heard Kilpatrick definoval projektovou metodu. *„Dítě by mělo samo studovat specifické otázky, postupně objevovat, vlastním pozorováním řešit již objevené. Žák by si neměl přímo osvojovat abstraktní pojmy a obecné teorie. Žák se učí pomocí konkrétních projektů, které vyplývají z jeho přirozené touhy učit se.“* (Dvořáková, 2009, str.13)

Dvořáková také zmiňuje, že to byl právě W. H. Kilpatrick, který určil fáze řešení projektu. Jedná se o záměr, plán, provedení a posouzení.

Dvořáková (2009) také projekt rozděluje do dvou základních typů (str.23):

Spontánní (volný projekt) - Děti si sami vyberou téma (buď ho vyberou ze seznamu předloženým učitelem, nebo si vymyslí úplně své vlastní), kterému se chtějí věnovat a následně i způsob zpracování.

Uložený (učitelem připravený projekt) - Učitel promyslí a připraví projekt podle osnov, který je dětem předložen a ony ho realizují.

V Čechách se začalo projektové vyučování objevovat v Československé republice. Od roku 1929 vznikaly reformní pokusné školy, ve kterých se objevovaly prvky projektového vyučování. (Dvořáková, 2009)

V obou případech dobře naplánovaný a promyšlený projekt může mít velký dopad na děti. Ovšem je potřeba z učitelovy strany projekt dobře zvážit, aby nedošlo ke zbytečnému marnění času. Projekt je složen z několik částí a trvá několik hodin (8-50 hodin). Pokud se jedná o projekt připravený učitelem je potřeba promyslet cíl, pestrost aktivit, zajistit materiál i dostupnost pomůcek... (Petty, 2013)

Přínos pro děti má hlavně proto, že projekt je podle Vaculíka již sám motivací k činnosti. *„Žáci se učí spolupracovat, řešit problémy; je rozvíjena jejich tvořivost. Projektová výuka má významnou mravní dimenzi, neboť vede k odpovědnosti*

podporuje vnitřní kázeň a vede k toleranci.“ (Zdeněk Kalhous, Otto Obst a kol.2002 str. 302)

Projekt by měl vést ke kladnému prožitku, který bude učivo uchovávat v paměti žáka.

Závěr teoretické části:

Cílem teoretické části bylo předložit potřebné informace pro přípravu praktické části-projektu.

V teoretické části byly podrobně zaznamenány události od přelomu 18. a 19. století až do 1. poloviny 19. století, které měly vliv na cítění Čechů-jejich rozvoj a touhu po samostatnosti. Ta se promítla i ve vytvoření vlastního muzea, jehož proměna do současné podoby je zde také v souvislosti s Erbenem poznamenána.

Život Karla Jaromíra Erbena přibližuje konkrétněji události, které jsou v teoretické práci zaznamenány. A jeho tvorba upozorňuje na vlastenecké cítění autora. Je zde podrobněji rozebráno i několik básní, které vytvořil a mohou být předloženy i dětem.

Dále je v práci kladen důraz na dítě a cíle vycházející z RVP, jelikož bez této složky se žádný pedagog ve svém vyučování neobejde.

Z teoretické části vyplývá, že teoretická příprava jedince před samotným plánováním projektu je v tomto případě poměrně náročná a obsáhlá. Aby mohl být projekt vypracován je potřeba mít dostatečné množství informací o době, osobnosti, ale i samotných dětech. Jedná se o jejich psychologický vývoj a plánované výstupy konkrétního ročníku, které jsou v práci též předloženy.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 Projekt

Cíl projektu:

Na základě osobnosti Karla Jaromíra Erbena a znalosti o ní je žákům umožněno porozumět charakteru 19. století.

Výzkumné otázky:

Lze pomocí porozumění životu Karla Jaromíra Erbena porozumět 19. století v Čechách?

5.1 Plán projektu

Název: Historie kolem nás

Struktura projektu inspirována: Kratochvílová (2006)

Realizace: 5. ročník, školní rok 2022-2023, 9.6.- 20.6.

Počet dětí: 15-20

Typ projektu:

podle délky-krátkodobý (3 dny – 16 vyučovacích hodin v průběhu týdne)

Podle prostředí - školní a mimoškolní

Podle počtu zúčastnění- společné (třídní)

Podle organizace-více předmětový

Podle navrhovatele - uměle připravený

Podle informačních zdrojů - volný

Smysl projektu:

Žáci se seznámí s okolím školy- konkrétně s Olšanskými hřbitovy, kde je pohřben i Karel Jaromír Erben, o kterém se netradičním způsobem dozví mnoho informací. Navštíví muzeum. Budou mít možnost poznat jeho pohádková díla a nahlédnout do života člověka z 19. století.

Výstup: Vytvoření posteru, pohádkové knihy a jejich prezentace

Předpokládané cíle:

Kognitivní - žáci získají informace o K. J. Erbenovi

Afektivní - žáci sdělí své pocity z práce po každém bloku

Psychomotorické - žáci vyrobí knihu a zapíše pohádku , ke které vytvoří ilustraci (mohou použít různé techniky a provedení)

Sociální - žáci se rozdělí do skupin, pracují ve skupině a komunikují mezi sebou dle norem slušného chování,

Předpokládané činnosti:

Brainstorming – Kdo nám může psát?

Sbírání, třídění, zapisování informací

Příprava otázek

Návštěva muzea - vyplnění pracovního listu, prohlídka expozic

Prezentace posteru - získaných informací

Narativní pantomima

Práce na tvorbě knihy (společná)

Psaní pohádky a její ilustrace

Procházka po hřbitově a plnění úkolu

Předpokládané výukové metody:

- Metody z hlediska pramene poznání a typu poznatků – aspekt didaktický

I. Metody slovní: monologické metody (vysvětlování, vyprávění, přednáška, vyprávění), dialogické metody (rozhovor, diskuse), metody práce s učebnicí, knihou.

III. Metody praktické: pracovní činnosti (v dílnách, na pozemku), grafické a výtvarné činnosti.

Předpokládané pomůcky: dopisy, tablety, knihy, role papíru pro tvorbu posterů, papíry na pohádky, pracovní listy, výtvarné a psací potřeby, magnety, kolíčky - na vystavení práce,

Způsob prezentace projektu:

Prezentace posteru pro spolužáky- písemná i slovní (zajímavosti a prožitky)

Představení pohádek (písemné i slovní) spolužákům (případně žákům z paralelní třídy).

Způsob hodnocení:

Hodnocení učitelem - v průběhu i na závěr projektu

Hodnocení žáků – odpovědi na otázky (Jak se nám pracovalo? Jak jsem pracoval já?

Co se nám povedlo? Co by se dalo udělat jinak? Jaké jsou pocity z činnosti ? ...)

Společné hodnocení - splnění kritérií - poster, pohádka a jejich prezentace

Charakteristika třídy

Tuto 5.třídou navštěvuje 10 dívek a 11 chlapců. Ve třídě pracuje paní asistentka, jedna žákyně se vzdělává podle individuálního vzdělávacího plánu a část žáků má odlišný mateřský jazyk. Se třídou jsem měla možnost pracovat přibližně 2 roky. Není jednoduché je zaujmout a získat pro připravenou činnost. Děti jsou osobnostně velmi rozdílné a často dochází ke konfliktům. Žáci a žákyně jsou zvyklí pracovat jak samostatně, tak ve dvojicích i skupinách, většina dětí se do práce více či méně zapojuje. Děti jsou zvyklé pracovat v přidělených skupinách i ve skupinách vytvořených dle vlastní domluvy. Předpokládám, že během projektu dojde k několika nesnázím ohledně jejich spolupráce, zapojování do činností a porozumění zadání.

Poznámky k projektu:

Projekt je rozdělen do bloků, ve kterých bude přestávka zařazena podle potřeby dětí. Každý blok bude realizován 1 den. Zvolila jsem pro děti motivaci formou dopisů, které budou provázet celý projekt. Děti na začátku každého bloku dostanou dopis, jehož fiktivním autorem je Karel Jaromír Erben. Během realizace projektu může dojít k odchýlení od původního plánu, pokud některé z dětí přinesou další nápady týkající se tohoto tématu. Z důvodu možné další aktivity dětí mám na závěr ještě jeden nezařazený blok, který by vycházel z jejich iniciativy.

Předchozí zkušenosti žáků:

O K. J. Erbenovi jsme se zmiňovali ve vlastivědě při výuce o 19. století. Ideálně v tuto chvíli doporučuji projekt realizovat.

5.2 Blok - seznámení

Čas: 8.00-10.35

Pomůcky: dopis, balicí papír na poster,

Cíl: Žák dokáže vyhledat a zaznamenat alespoň 5 informací o K. J. Erbenovi.

Žák bude schopen sdílet své nápady s dalšími žáky.

Žák dokáže zhodnotit svou práci ve skupině a vyjádří své pocity při práci.

Čas	Činnost	Organizace	Pomůcky poznámky +
Motivace- dopis Brainstorming 10 min	Dětem je ukázána obálka, kde není čitelný adresát, ve které se skrývá dopis. Děti přemýšlí, co může být v dopise napsáno, kdo je autor ... Děti si obálku s dopisem předávají a sdílí své nápady. Mluví pouze ten, kdo má obálku.	Děti sedí v kroužku na židlích.	Dopisy Židle
Zjišťování informací a jejich zaznamenávání 40 min	Přečtení dopisu. – Děti přemýšlí o dopisu. Děti se rozdělí do skupin a zapisují na tabulky vše, co je napadá. Společně si své doposud získané znalosti ve skupině	Děti se rozdělí do 4 náhodných skupin po 5 žácích.	Knihy, tablety, role balícího papíru, nůžky, psací potřeby, psací tabulky,... ČINNOSTI SE

Vytvoření posteru a zapisování otázek 45 min.	sdílí a následně dohledávají další informace v knihách a na zapůjčených tabletech. Také si prohlížejí knihy, které obsahují texty K. J. Erbena. Sesbírané informace děti použijí při tvorbě posteru. Děti mohou kreslit i psát. Pokud jim něco není jasné, otázku zapisují na lísteček, který vhodí do hrnečku. (využití otázek v bloku Návštěva muzea)		MOHOU PROLÍNAT.
Hodnocení práce 30 min	Děti samy odpoví na otázky napsané na tabuli na lísteček. Následně se společně posadíme do kroužku a děti sdílí své dojmy z práce ve skupině. (Hodnocení odpovědí v kroužku nebo jenom ve skupině.)	Děti sedí v lavicích a píší odpovědi. Přesuneme se do kroužku na židlích.	Židle, otázky napsat na tabuli. Jak se mi pracovalo ve skupině a proč? Jak jsem pracoval já ve skupině? Co bych mohl do příště změnit? Koho bych chtěl / a za práci ocenit a proč?

Dopis č.1

Má nejdražší ženo,

wěřím, že wám mé psaní a přiložené mince udělají radost. Jsem stále ponořen do práce. Píši a poslauchám příběhy starců.

Tento kraj jsauc skoro zapomenut okolním swětem a lišky zde skoro dávají dobru noc. Je zde krásná příroda, ale lid je chudý. Lidé chudí owšem většinou jsau pracowití a poctiwí. Napiš mi prosím, zda všechno doma dobré jest. Zda dítka nezlobí, a pilně studiím se wěnují. Posílám jim pohlazení.

Slyšel jsem, že hodně lidí w Praze churawo je, přeji wám všem pewné zdrawí a těším se na wáš list. Napište mi obratem, abych wěděl, že se nemusím strachowat. Zatím jsem nedostal odpověď na předchozí dopis. Snad se nic zlého nepřihodilo. Bojím se nejhoršího.

S láskou wáš milowaný manžel a otec

Karel

Realizace:

Dopis dostaly děti již v pátek 9.6. Povedlo se mi dopis umístit tak, že ho děti našly a zkoumaly. Neupozorňovala jsem na něj. Dopis je zaujal, takže jsme se hned po tělesné výchově zabývali tím, kdo dopis píše a co je v něm. Některé děti už dopis četly, ale aktivitě to nikterak nevadilo. Jelikož byl dopis podepsán Karel a neprozrazoval nic víc.

Děti napadlo, že nám asi píše nějaký Ukrajinec, který zde má svou rodinu. Také si chvíli myslely, že nám píše Karel, který měl u nás ve třídě program den před tím.

Děti si prvně všimly, že je v dopise použito dvojitě v. Z toho usuzovaly, že autor musí být cizinec. Na možnost dřívějšího písma jsem je upozornila já, když se ptaly, v jaké zemi se to používá.

Děti se domluvily, že jeden z nich dopis přečte před celou třídou. Po přečtení dopisu mne některé děti hned podezřívaly z autorství, ale jelikož jsem dopis sama nepsala, děti nemohly své domněnky potvrdit. Mám velmi rozdílné písmo a děti o

tom vědí. Myslím, že hodně pomohlo, že jsem byla místy velmi překvapená, co přečetly (někdy slovo nemohly rozluštit a vymyslely jiné)

Dopis, jeho zkoumání a napsání odpovědi nám zabralo 30 minut. Překvapilo mne, že děti udržely pozornost, a ještě při odchodu domů o dopise přemýšlely.

Odpověď dětí na dopis:

Dobrý den,

Nalezli jsme v ZŠ a MŠ Chelčického Váš dopis. Byla v něm obsažena informace o mincích, ty jsme však nenalezli.

Máme dopis schraňovat?

S pozdravem

5.A

PS: Budeme rádi za odpověď.

2.

Milé děti,

děkuji za Váš dopis, jsem velmi překvapen, že můj dopis doputoval až k Vám. Chvilí jsem přemýšlel, zda to není pauhý žert, ale Váš jazyk je natolik nezvyklý, že jsem se rozhodl vám věřit. Byl bych velmi traufalý se ptát na Vaši dobu. Nechci raději nic vědět. Jak již naši starci prawili několikrát znalost budaucnosti newěstí nic dobrého.

W minulosti je dostatek věcí, které je potřeba probádat, abychom se z nich paučili. Proto jsem se dal na dráhu archiwáře. Uchovat důležité písemnosti pro další generace. Práce je to náročná, ale plat je přiwětíwý, abych byl schopen zajistit obstojnë žiwobyті swým nejbližším.

Pokud budete mít možnost wydejte se sami na průzkum minulostí a nezapomeňte mi napsat Waše poznatky a dojmy.

Karel Jaromír Erben

Realizace:

Druhý dopis jsem se rozhodla poslat již v pondělí, aby děti měly možnost začít pracovat na svých posterech. Druhý dopis již byl podepsán-K. J. Erben. Některé děti okamžitě věděly, o koho se jedná a mile mne překvapilo, že si na několik informací vzpomněly. Např. že byl lidový sběratel-spisovatel, že měl 2 manželky a 6 dětí, že napsal Kytici a nějaké pohádky. Asi nejvíce si pamatovaly Polednici, kterou jsme měli ve 4. třídě v čítance. Některé děti připomněly i Svatební košili, kterou jsem jim četla u hřbitova na škole v přírodě, když chtěly strašidelný příběh. (Tehdy se přihlásily 3 děti, že toto dílo znají.) Také hned hlásily, že se to hodí, když jdeme druhý den do Národního muzea.

Informace měly nalezené velmi rychle, protože měly k dispozici knížky a tablety. Nejprve jsme si vysvětlili, jak mají postupovat. Přečetli jsme si nahlas o Erbenovi z dětské knihy českých spisovatelů: zajímavosti ze života významných českých osobností (Drijverová, 2011).

. A děti měly za úkol zapsat si informace, které jsou podle nich důležité na mazací tabulku. Následně se ve skupinách podívaly, co si kdo napsal. Povšimly si, že mnoho informací se opakuje. Ty zaznamenaly jako 1. a následně je doplnily o zjištěné informace na internetu a dalších knížkách.

Postery se moc povedly. Všechny skupiny splnily kritéria, na kterých jsme se společně domluvili a zapsali jsme je na tabuli. (Zaplnit plochu. Napsat důležité informace o Erbenově životě, vyjmenovat některá jeho díla, doplnit ilustracemi.)

Děti neměly mnoho otázek. Již věděly, že jdeme do Muzea, jelikož jsem je z organizačních důvodů o této události musela dopředu včas informovat. Zajímalo je: Zda Erbena naživo potkáme. Kde všude cestoval. Proč umřeli jeho sourozenci.

Skupiny jsem tentokrát vytvořila já z důvodu snahy o zapojení všech dětí. Jak jsem již uvedla, je ve třídě mnoho cizinců a chtěla jsem, aby se zlepšily vztahy ve třídě.

Skupinky nebyly s prací některých členů spokojené. Když jsme pocity žáků z práce ve skupině hodnotili, někteří sami přiznali, že je to nezajímá a jednoduše nechtěli nic takového dělat. V každé skupince se objevil, alespoň jeden nepracující jedinec. Skupiny měly 4 členy (jen jedna 5- zde byla holčička, která má běžně asistentku. Tuto holčičku jsem dala do skupinky, kde jsem počítala s tím, že jí přidělí úkol, který zvládne a budou s ní normálně spolupracovat.)

Postery jsem vystavila ve třídě a na chodbě (viz příloha č.1 a č.2).

5.3 Blok – muzeum

Čas: 9.00-14.00

Pomůcky: dopis, otázky, batoh- svačina, pití, mikina (v muzeu je chladno), psací potřeby, lístky

Cíl: Žák vypracuje pracovní list na základě znalostí z prohlídky.

Žák popíše 1 věc, která ho v muzeu zaujala.

Žák dokáže diskutovat o svých potřebách a utvořit kompromis či ustoupit.

Čas	Činnost	Organizace	Pomůcky + poznámky
Sraz před školou a přesun do muzea 30 min.	Děti se všemi věcmi se sejdou před školou a společně se přesouvají s pedagogickým dozorem do muzea.	Společný přesun tramvají do muzea.	Lístky a seznam dětí. Objednaná prohlídka.
Prohlédnutí muzea s průvodcem 60 min.	Děti plní pracovní list k prohlídce, poznávají Národní divadlo a další významné Čechy. Zjišťování odpovědí na otázky z předchozího bloku.	Práce ve skupinkách.	Psací potřeby, pracovní list.
Prohlídka muzea na žádost dětí. Cca 120 min.	Děti si prochází muzeum ve 2 skupinách – skupiny vzniknou na základě společného zájmu o další prohlídku	Práce hromadná a ve skupinkách.	Hodinky
Návrat do školy 12.30	Společně se celá třída přesune před školu. V parku společná	Přesun hromadný.	

	rekapitulace- Každé dítě řekne slovo/ větu, která vystihne jeho den, náladu, co je zaujalo...		

Realizace:

Sešli jsme se ve třídě, jelikož muzeum otevírá až v 10.00. Měli jsme tedy dost času se na návštěvu muzea připravit. Připomenuli jsme si chování dětí na cestě a v muzeu. Děti samy vyjmenovaly, jak se máme chovat. Bylo vidět, že se do muzea těší.

V muzeu jsme vyzvedli lístky a šli hledat lektora. Opravdu bylo nutné lektora najít. Bohužel se ten den sešlo v muzeu mnoho škol. S paní lektorkou jsme se domluvily, že prohlídku lehce upravíme, abychom se vyhnuly srážce s davem jiných tříd. Děti byly zapojeny a ve většině případů se velmi dobře orientovaly.

Děti dostaly do dvojice pracovní list (viz příloha č.3). Po vyplnění pracovního listu nám ještě paní průvodkyně chvíli povídala o Erbenovi, který má v muzeu svou bustu a o jeho práci v archivu. Děti hned hlásily, že o tom jim právě psal v dopise. Paní průvodkyně na závěr prohlídky odpovídala na otázky dětí. Nakonec je hodně zajímalo, jak se dostala k práci průvodkyně, co ji na tom baví, jaký je její plat atd.

Paní průvodkyně konstatovala, že ji překvapilo, že jsou děti tak pozorné a na všechny otázky znají odpověď. Že je vidět, že děti historie baví.

Následně jsme si byli prohlídnout zbytek muzea. Všechny děti chtěly hlavně na minerály. Tam jsme tedy strávili nejvíce času. Navštívili jsme i krátce sekci zvířat a prohlídli jsme si část s Marií Terezií a císařem Františkem Josefem I. Na závěr jsme se byli podívat na 1. sv. válku a 2. sv. válku. Bohužel nám došel čas, ale určitě bych je na 1. a 2. světovou válku ráda vzala ještě jednou.

Děti zmiňovaly, že prohlídka byla zajímavá, že se dozvěděly nové věci. Nejvíce se jim líbily minerály a meteority. (To se promítlo i v obrázcích, které tvořily další den.)

Dopis od dětí:

Dobrý den,

Dnes jsme byli v národním muzeu, prozkoumat a dozvědět se něco o historii, jak jste nám řekl. Bylo to zajímavé a viděli jsme i Vaši sochu. Moc hezký byl výhled na Václavské náměstí. Děkujeme za odpověď na předchozí dopis.

S pozdravem

5.A

5.4 Blok- dodělení posteru + práce s textem

Čas: 11.00-12.40

Pomůcky: poster, dopis,

Cíl: Žák vytvoří ve skupině poster na základě získaných informací z předchozích dní.

Žák bude schopen prezentovat skupinovou práci před posluchači.

Žák vyjmenuje na konci bloku všechny znaky pohádky.

Čas	Činnost	Organizace	Pomůcky poznámky +
Dokončení posteru a prezentace- setkání odborníků 30-45 min.	Děti dokončí svou práci a následně ji před ostatními prezentují. + odpovědi na otázky. Děti prostřednictvím teploměru (rukou) hodnotí, jak se cítily, když práci prezentovaly.	Děti sedí na židlích v půlkruhu a navzájem si práci prezentují. Vyučující se stane moderátorem.	Postery Židle Desky pro učitele, světlo, ... Otázky
Přečtení dopisu Název pohádky a převyprávění. 15-30 min Zaznamenání znaků pohádky na tabuli.	Děti společně po větách převypráví pohádku O červené karkulce. Děti společně vymýšlí znaky pohádky.	Děti sedí v kroužku. Průběžně zapisují na tabuli.	Knihu se znaky pohádky.

10 min.	A písí je na tabuli. Následně kontrola.		
Hledání znaků ve skupinkách 15 min. + 15 min.	Děti ve skupinkách dostanou pohádky. Každá skupina si pohádku přečte a nalezne v ní znaky, které jsou pro pohádku typické Následně si svá řešení sdílí skupiny mezi sebou.	Děti pracují ve skupinách.	Texty pohádek.
Reflexe + hodnocení 10 –15 min.	Děti vyjmenují znaky pohádek. Na lísteček zapíší hodnocení své práce a následně si lístečky mezi sebou přečtou.	Práce ve skupince.	Lístečky

Dopis č.3

Milé děti,

jsem mile překvapen, že Wáš dopis přišel tak rychle. Mrzí mne, že jsem neměl tu možnost Wás všechny osobně potkat a poslaucht Waše příběhy. Daufám, že si po večerech vyprávíte příběhy a pohádky, tak jako je tomu zde. Není nic krásnějšího, než když se sejdau mladí i staří a vypráví se pohádky.

Nejsem si jist, zda wíte, jak vlastně takowá pohádka vypadá, a co obnáší sbírání pohádkových příběhů. Obávám se, že we Waší době již pohádky nejsou tak běžné. Když se zamyslím, jaká je doba a jak se mění společnost. Jsem rád, že mi píšete českým jazykem, to je pro mne naděje, že není vše ztraceno.

Byl bych potěšen, pokud byste si, alespoň na nějakou pohádku vzpomněli.

Wáš Karel J. Erben

Realizace:

Další den děti byly nadšené, že přišel dopis. Jelikož jsem chtěla udržet to tajemno okolo dopisu. Dopis jsem zastrčila za cedulku třídy a opět odešla. Abych mohla přijít až po některých dětech do třídy. Jak jsem překročila práh už mi hlásily, že přišel dopis. A společně ho studovaly. Velmi se mi líbí, že se ve čtení dopisu střídají. Stejně tak jako v psaní odpovědi. Sami si přejí mu každý den psát. A těší se na další dopis.

Pohádku jsem nechala děti vybrat. Trefila jsem se do jejich výběru - O Červené Karkulce. Děti se střídaly ve vyprávění po větách. Až na 2 cizince se všichni zapojili.

Jeden chlapec řekl, že pohádku nezná. Snažila jsem se ho podpořit, aby řekl větu i jen o lese, ve kterém Karkulka zrovna je. Tak do pustého lesa na polní pěšinu postavil autobus.

Druhý žák, který pohádku neznal nedal dohromady ani 1 větu. Bohužel dochází v tomto případě k velké jazykové bariéře a obávám se, že pohádku nezná a nepochytil děj.

Hodně dětí během vyprávění vykřikovalo : Tak to nebylo! Já to znám jinak!

Moudro - máme poslouchat rodiče

...

Následně jsem dětem dala vytištěné pohádky do skupinek (Erben,2011). Tentokrát skupinky vytvořily sami.

Stalo se, že vznikla skupinka holek, kluků a pak skupinky cizinců (smíšené). Z toho důvodu jsem skupinky cizinců smíchala, aby si mohly pomáhat. A dostaly pohádku o Otesánkovi.

Dále jsem použila pohádku o Zlatovlásce a Tři zlaté vlasy děda Vševěda (pohádku o Dlouhém, Širokém a Bystrozrakém jsem z důvodu délky vynechala.

Děti si pohádky přečetly a pak hledaly znaky.

Z důvodu roztěkanosti dětí jsem zvolila prezentaci před třídou. Děti nám stručně řekly, o čem byla jejich pohádka a následně každý řekl znak a doložil z textu.

Děti hodnotily i práci ve skupině.

Překvapivě, skupinka cizinců, která spolu nemluvila v českém jazyce, měla úkoly vypracované i přes menší aktivitu jednoho z členů. V další skupince se též objevil jeden „škoditel“, který ostatní vyrušoval. Chlapci mu i několikrát řekli, že se jim jeho chování nelíbí. Ve skupině dívek došlo k tomu, že polovina dívek se nezapojila. I přes upozornění schválně vyrušovaly. Dívky zkonstatovaly, že příště by raději měly jiné složení skupiny.

Aktivitu hodnotím jako vydařenou.

Dopis dětí:

Dobrý den K.J.Erbene,

14.6.2023 Praha

Děkujeme za všechny Vaše milé zprávy. Dnes jsme si na Vaše přání připomněli lidové pohádky např. O červené Karkulce nebo o Zlatovlásce. Moc jsme se u toho nasmáli.

Vaše dopisy jsou pro nás pocta a radost. Těšíme se na naši další komunikaci.

Z 21. století zdraví 5.A

5.5 Blok- vlastní pohádka

Čas: 11.00-12.40

Pomůcky: dopis, pohádky, text s pohádkou, knížky,

Cíl: Žák napíše vlastní (převypráví) pohádku podle znaků pohádky.

Žák dokáže reagovat na slovo učitele pohybem.

Čas	Činnost	Organizace	Pomůcky poznámky +
Narativní pantomima 7 min.	Děti poslouchají pohádku a stávají se postavami z pohádky.	Pohyb po třídě. Lavice do půlkruhu.	Text pohádky, upravit prostor.
opakování znaků pohádky + dopis (žádost o pomoc) 5 min.	Děti vyjmenují znaky pohádky. Zapíší na tabuli nápady na pohádky.	Děti sedí v lavicích.	
Tvorba vlastní pohádky 60-70 min.	Děti vymýšlí vlastní pohádku.	Děti sedí v lavicích.	Ukázat znaky napsané z předchozího dne. Kdo má hotovo čte si další texty, které Erben napsal.

Narativní pantomima

Hrnečku vař

Byla nebyla v jedné staré chalupě žila chudá dívka s matkou. Dívka chodila do lesa sbírat jahody. Jedna do džbánku, jedna do pusu, Jedna do džbánku, jedna do pusu...

Když byl džbánek plný šla pomalu domů. Když už byl domeček na dohled přidala do kroku a občas si i poskočila. Druhý den ráno šla na maliny. Skákala přes kaluže a

chvíli se brodila potokem. Když v tom zaslechla šramot. Rychle se schovala v keři. Byl to jen králík. Tak zase vylezla očistila se a šla. Za pár kroků si sedla ke studánce a že si dá svačinu. Z kapsy vyndala chleba. a již se olizovala, jak se na něj těšila.

V tom nadskočila překvapením. Vedle ní se objevila babička. „Já bych jedla. Už 2 dny jsem neměla nic v ústech.“ Povídá babička. A jelikož byla dívka dobře vychovaná rozpůlila chleba a podala ho stařence. A nakonec jí ho dala celý. „babička jí na oplátku dala kouzelný hrneček. Děvenka byla zmatená. “ Když budeš chtít navařit kaši řekneš kouzelnou formulku. Opakuj po mne: hrnečku vař!“ Hrnečku dost!“ Děvenka poděkovala a usmála se. V tom uslyšela bzučení komára. Snažila se ho odehnat. Když se podívala zpět babička byla pryč. Děvenka šla celá zmatená domů (na své místo). (Erben,2011)

Zbytek pohádky dokončují děti.

(Pohádka je pro některé známá a velmi jednoduše ji dokončí.)

Dopis č.4.

Drazí přátelé,

rád bych Vám připomněl důležitost sběratelů lidové slovesnosti. Když nebudau lidé, kteří budau zaznamenávat lidské příběhy, nebudeme je moci číst a přijdeme o mnoho krásného.

Napsat sbírku pohádek je náročné. Je k tomu potřeba dobře naslauchat, trochu předstawiivosti a psacích dowedností. Ale to jistě wíte. Owšem nemyslete si, není to zcela lehké sepsat pohádku, natož nějakau wymyslet. Zkuste si to a Waše práce mi pošlete. Rád se na ně podiwám, třeba bude někdo z Wás talentovaný jako Božena, která mi též posílala swau ukázku a nyní je z ní uznáwaná spisoawtelka.

Přeji mnoho úspěchu we Waší práci

Karel Jaromír Erben

Realizace:

Další den dopis přinesla paní učitelka z vedlejší třídy až po 1. hodině. (1. hodinu jsme se normálně učili.) Děti byly překvapeny, že není dopis. A když ho přinesla kolegyně, že ho našla na chodbě, děti přišly s teorií, že to pro ně připravil pan ředitel.

Nejprve jsme si vysvětlili, co je to narativní pantomima. Ukázali jsme to. A následně se přesunuli do pohádky Hrnečku vař! I kluci se stali dívkami a po prvotních pošklebcích to zvládli na výbornou. Tato činnost je opravdu bavila. Stát se na chvíli někým jiným je úplně změnilo. Ze začátku byli někteří rozpačití, ale pak se do toho ponořili všichni (i stydlivější a introvertnější děti). Dětem jsem řekla, že jme měly psát sice diktát, ale když pan Erben píše, tak ho necháme na jindy. Měly obrovskou radost a pustily se do psaní.

Připomněli jsme si znaky. Ty jsme vyjmenovali bleskurychle. A následně jsme si říkali o čem mohou psát. A děti psaly. Pouze 2 děti bojovaly s tím, že neví a nechce se jim. Nakonec jedna žákyně převyprávěla Červenou Karkulku a druhý žák vymyslel velmi vydařenou pohádku s drobnou pomocí - bylo potřeba ho více chválit a o pohádce s ním mluvit. V úplné tichosti pracovali skoro 30 min. Některé pohádky potřebovaly můj zásah - hlavně u dětí s jiným mateřským jazykem. Samy se bály, že tam bude moc chyb, proto jsem je uklidňovala již během psaní tím, že si pohádku nejprve přečtu já a společně ji opravíme, tak aby dávala v českém jazyce smysl. Psaní pohádek většinu dětí zaujalo.

Odpověď od dětí:

Milý Karle Jaromíre Erbene,

Jak jste si přál, zkoušeli jsme si napsat vlastní pohádku a přesvědčili jsme se, že je to opravdu hodně složité a vyžaduje to mnoho energie a představivost. Jak jsme psali v předchozím dopise, jsme rádi za Vaše zprávy

S pozdravem

5.A

5.6 Blok - dokončení pohádek

Čas: 8.00-10.35

Pomůcky: dopis, pohádky dětí, výtvarné potřeby, karton, provázek děrovačka, papír, psací potřeby

Cíl: Žák vytvoří ilustraci k textu.

Žák si přečte pohádku spolužáka a vytvoří recenzi.

Čas+ název aktivity	Činnost	Organizace	Pomůcky + poznámky
Dopis + dokončení pohádek Tvorba ilustrace 45-60 min.	Děti si po sobě přečtou své práce. A dle své fantazie vytvoří ilustraci.	Práce v lavicích.	Texty z předchozího dne. Pokud by někdo chyběl dostane text a tvoří ilustraci.
Vytvoření knihy Pro dříve hotové jedince ?	Děti společně vytvoří knihu , do které se následně pohádky vloží.	Práce na 1 lavici.	
Čtení 15-20 min.	Na závěr se všechny pohádky promíchají a každé dítě si přečte pohádku jiného autora. K pohádce napíše krátkou recenzi. (pochvalu, doporučení) Recenze bude následně autorovi předána.	Po třídě.	

5. Dopis

Milí kolegové pohádkáři,

jem nemocen, již druhý den jen ležím a kurýruji se. Doktor přijede zítra, snad nebude pršet, aby nebyla podmáčená cesta a mohl se za mnou dostat. Dlouhou chvíli si krátím kreslením při svíčce. Dělam si jen drobný náčrt. Nejsem kreslíř, z kreslení jsem měl sice výbornou, ale mezi mými přáteli jsou talentovanější umělci.

Na některých pohádkách se se mnou podílejí a malují k nim nádherné obrázky. Děti i dospělí mají rády obrázky. Dívejte se okolo sebe. Svět je plný krásných barev a zvuků. Bohužel, jsem dnes upaután na lůžko, snad Vám pošlu kousek přírody příštího dne.

Mnoho zdraví přeji

K. J. Erben

Realizace:

Po přečtení dopisu jsme se vrátili k psaní pohádky. (Přepsání na papír, který se odevzdá.) Na tabuli jsem vysvětlila, jak budeme psát, abychom to pak mohli sešít do jedné knihy. Také mne k tomu napadlo, během vysvětlování, jak mít obrázek u pohádky.

(Bílý papír z 1. stany bude jméno pohádky a autor z druhé strany bude obrázek. Bílý papír bude vložen obrázkem k textu)

Děti postupně svou práci dokončovaly a různě jsem je dávala hned číst. Každý napsal jednu pochvalu, (k přidělené pohádce) pro autora pohádky.

Následně jsme si pohádky rozdali zpět. A vložili je do knihy (viz příloha č. 5.) Knihu společně s dopisem jsme poslali Erbenovi. S tím, že pohádky chtějí vrátit.

Odpověď od dětí:

Milý K.J. Erbene,

*Dnes jsme psali pohádky a tak Vám je zasíláme. (Pošlete je nám pak zpátky.)
Doufáme, že budete mít hezké počtení. Brzy se uzdravte.*

PS: V dnešní době je víkend v Ne i So, proto nejsme ve škole.

5.A

5.7 Blok - návštěva hřbitova

Čas: 8.00-11.00

Pomůcky: dopis, pracovní listy, psací potřeby

Cíl: Žák vyjmenuje 3 osoby pochované na Olšanských hřbitovech.

Žák použije mapu k hledání nejkratší cesty.

Žák sdílí svou práci a dojmy z projektu, pochválí a doporučí.

Čas	Činnost	Organizace	Pomůcky poznámky +
Dopis + odchod 15 min.	Děti se na základě dopisu rozhodnou dojít se rozloučit na hřbitov.	Přesun ze třídy na hřbitov.	pití, psací potřeby
Hra na hřbitově 30 min.	Děti ve skupinách dostanou pracovní listy a mapy. Jejich úkolem je poznat, o které osobnosti se v pracovním listě píše a navštívit její hrob. Skupina, která navštíví více hrobů a pozná více osobností, vyhrála.	Děti budou rozděleny na 2 skupiny. Jedna skupina se bude pohybovat po hřbitově s paní učitelkou a druhá s paní asistentkou. Začátek u hrobu Erbena a konec u vstupních vrat v předem vymezený čas.	Mapy- ofotit, již je na hřbitově nedávají z důvodu plánování úprav (dle slov pána na informacích), pracovní listy
Závěrečná reflexe ve třídě	Děti si společně sdílí své dojmy a zážitky z celého týdne. Na lísteček žáci a žákyně zapíší, zda by v době, kdy žil K.	Děti sedí v kroužku. Následně sdílí své zaznamenané myšlenky.	Papírek, tužka

	J. Erben, chtěli žít a proč. A co se o osobě K. J. Erbena dověděly/ co si o něm myslí.	(Pokud někdo číst nechce, lísteček pouze odevzdá.)	

6.dopis

Drahé děti,

dnes byl za mnou lékař. A sdělil mi, že musím odjet. Můj zdravotní stav se zhoršil. Nabídl mi pokoj u něj v domě, kde mne bude moci léčit. Sem se dostane až za týden. Ač s těžkým srdcem opouštím tento kraj, kde se dějí zázračné věci, jako v mých pohádkách. Děkuji za Vaše dopisy a pohádky.

Přeji každému z Vás hodně zdraví

S pozdrawem K. J. Erben

Realizace:

Tato část se nedařila podle očekávání a plánu.

Děti našly dopis i s pohádkami hned ráno před vyučováním. Z dopisu byly nadšené a trochu zmatené. Dopis byl na rozloučenou, ale děti tuto informaci nepřijaly. Ovšem hned začaly vykřikovat, že bychom měli jít na Olšanské hřbitovy, že je tam pohřbený. Já jsem se naoko zdráhala, že nejsme připravení a určitě bude pršet. Děti, ale opravdu moc chtěly a slibovaly, že budou vzorné. Tak jsem jim slíbila, že po angličtině (kterou ve třídě neučím) můžeme vyrazit.

Bohužel jsem se až následně dozvěděla, že paní asistentka nebude dnes přítomna a sama z bezpečnostních důvodů s dětmi zásadně nikam mimo školu nechodím.

Vzhledem k tomu, že nebyl volný žádný asistent, který by mohl jít s námi. Museli jsme vycházku odložit na další den. Zároveň jsem se dostala do bodu, kdy jsem s vycházkou počítala, a proto jsem improvizovala. Děti každý den psaly dopisy, ale doteď psaly dopisy společně. Tentokrát dopis na rozloučenou psali sami.

Dopisy byly různé kvality. Od opravdu povedených až po méně povedené. Jen jedno dítě odmítlo pracovat.

Ukázky odpovědí od dětí:

Ahoj K.J.Erbene,

Praha 19.6.2023

Bylo s tebou velmi zábavné si psát 2 týdny. Doufám, že se co nejdřív uzdravíš, ať se můžeš vrátit zpátky do svého stavení. Zítra (20.6.2023) půjdeme na Olšanské hřbitovy od 9.50 do 10.35, doufám, že se setkáme tam, když se nesetkáme tak jsem Ti chtěl říci: Ahoj K.J. Erbene a hodně štěstí v životě.

S pozdravem

D.J.

5.A

Milý K.J.Erbene,

19.6. Praha

Mně se hodně líbilo, když jsme si s Vámi mohli dopisovat, máme v plánu jít na Olšanské hřbitovy a Vás navštívit. V nejbližších dnech jdeme na výlety, takže se už hodně těším.

S pozdravem

K.C.

Dobrý den J.K.Erbene!

19.6.2023

Minulý týden jsme psali Vám pohádky. Ještě jsme byli v muzeu a dělali tam úkoly. Nejvíce v muzeu mně se líbila zvířata. Já sepsal pohádku o Klobouku. Jak se máte? Budete ještě posílat dopisy?

Všechno nejlepší

I.

Milý K.J.Erbene,

Jsem smutný, že jsem Tě osobně nepotkal. A doufám, že se co nejrychleji uzdravíš. A napíšeš nám co nejdříve. Nemám, nic co ti potřebuji sdělit.

H.

5.A

Realizace:

Na hřbitov jsme vyrazili následující den. Z důvodu nepříznivého počasí jsme pracovní list (viz příloha č. 6) vyplnili společně a následně jen pár hrobů cestou navštívili. Všechny děti se shodly, že musíme dojít k Erbenovi (viz příloha č. 7 a 8). Zde děti zaujalo, že na pomníku byla i další příjmení. Též jsme si přečetli informační tabulku, kde se psalo o možnosti přispět na údržbu tohoto hrobu. Tak jsme se s dětmi domluvili, že následně přispějeme pár korun na údržbu. Na rozloučení jsem zapálila svíčku.

Pak jsme navštívili ještě hrob Karla Hartiga, který byl kousek od něj. Právě tento rok dochází k přejmenování ulice na Žižkově (dříve Koněvova) na počest tohoto muže. Jedná se o prvního starostu Žižkova. Zároveň je tento muž též významný pro jednu mou žákyňu, která je jeho praprapravnučkou a pověděla nám o něm hodně zajímavých věcí. Vzhledem k tomu, že rodina této žákyňe má na tomto hřbitově i rodinnou hrobku povídala i o ní, též nám ji ukázala, ale jen z venku. Během cesty po hřbitově mi dívky vyprávěly o svých předcích, kteří byli z různých končin. Toto téma přišlo mně i několika dalším dětem zajímavé a různě se přidávali s informacemi o svých předcích. Myslím, že by to byl zajímavý námět na další projekt.

Některé děti byly zklamané, že jsme tam nebyly déle. Že tam byly jen párkrát či vůbec poprvé. Ale domluvili jsme se, že když nám do konce školního roku zbyde čas, ještě se tam vydáme. Některé děti byly překvapeny, kolik pro ně známých osobností je na hřbitově pochováno. A plánovaly, že se půjdou podívat i s rodiči a vezmou si i svíčky.

Ve třídě následně každý na lísteček napsal odpovědi k položeným otázkám. Ukázka odpovědí viz příloha č.9 a č.10. Většina dětí se shodla, že by v této době žít nechtěla, že nebyly telefony, internet, moderní technologie a dobré lékařství. Děti měly strach, že by v té době onemocněly a zemřely, případně by byly z chudé rodiny a nemohly si koupit sladkosti, oblečení ...

Na K. J. Erbenovi děti obdivovaly jeho pracovitost a tvůrčí schopnosti. Velmi se jim líbily básně ze sbírky Kytice, které měly k dispozici během tvoření posterů.

Další možnost pokračování, které přijde jako iniciativa od dětí.

Čas	Činnost	Organizace	Pomůcky poznámky +
Příprava předčítání pro děti.	Děti si připraví pro 2. třídu krátké seznámení s Erbenem a přečtou pohádky dětem.	Třída rozdělena na 4 menší skupinky a každá skupinka by pracovala zvlášť.	Poster a pohádky.

5.8 Sebereflexe didaktické části projektu

1. Jak se podařilo naplnit smysl pedagogického projektu

Děti se seznámily s životem Karla Jaromíra Erbena, jeho díly a dobou ve které žil. Získaly kladný postoj k návštěvě muzea a podívaly se na hřbitov, jehož zdi denně míjejí. Jako bonus děti mají hezkou vzpomínku na dopisy ze záhrobí. (Dostalo se mi zpětné vazby od dalších učitelů a pracovníků školy, že děti o svých zážitcích hodně mluví a jsou nadšené.)

2. Zhodnoťte splnění stanovených výukových cílů v jednotlivých rovinách rozvoje osobnosti, popište zda-li byly splněny i jiné cíle, které nebyly plánovány

Žáci získali různé informace o K.J. Erbenovi. Ke splnění cílů došlo u žáků individuálně (v různé úrovni), jelikož si každý jedinec zapamatoval jiné množství informací.

Žáci sdělili své pocity z práce podle plánu. Opět docházelo k různé úrovni jejich slovního vyjádření. Některé děti byly sdílné a dokázaly o svých pocitech mluvit dlouze a barvitě. Jiné měli strohé odpovědi např. dobře/ špatně/ nevím... U některých dětí se jejich chuť k vyjadřování měnila, ale našli se i jedinci, kteří svou stručnou odpověď neměnili.

Žáci zapsali pohádku, ke které vytvořili ilustraci. Všechny děti zvolily pastelky na vypracování ilustrace. Ilustrace byly různé velikosti i umístění v prostoru. Každý tvořil dle svého uvážení a schopností. Nalezly se samozřejmě 2-3 děti, které práci odbyly.

Práce ve skupině byla pro děti velmi přínosná a náročná, přestože jsou na práci ve skupinách zvyklé. Do práce ve skupinách se některé děti nedokázaly zapojit. Nezáleželo na složení skupiny, jednoduše nechtěly pracovat. S tímto se bohužel potýkáme denně. Nechuť k jakékoli práci a nevhodná komunikace se objevují mezi dětmi stále. (Především u těch stejných dětí se s touto negací setkávám.)

3. Které dílčí kompetence a jejich dílčí složky byly projektem rozvíjeny

Dílčí kompetence jsou převzaty z RVP ZV 2023

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní. (RVP ZV 2023)

Kompetence k učení- žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a následně je využívá tvůrčím způsobem.

Kompetence k řešení problémů- žák kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

Kompetence komunikativní – žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu. Žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje

Kompetence sociální a personální- účinně spolupracuje ve skupině, respektuje pravidla práce v týmu. Žák se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevnování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.

Kompetence občanské- žák chrání a respektuje naše historické dědictví.

Kompetence pracovní- Žák používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky.

(RVP ZV 2023)

4. Zhodnoťte zvolený způsob prezentace projektu žáky

Prezentace posteru žáky před spolužáky jim nedělala potíže. Výsledky byly následně vystaveny na chodbě, aby i žáci z ostatních tříd měli možnost se o Erbenovi něco dozvědět. Z pohádek vznikl sborník, který byl následně naskenován, aby každé dítě mělo možnost si pohádky přečíst.

Prezentace projektu sloužila i k prezentaci práce dětí, pro rodiče mladších žáků, kteří do školy přichází a své děti si vyzvedávají.

5. Zhodnoťte zvolený způsob hodnocení projektu a stanovených kritérií pro hodnocení

Vrstevníkové hodnocení a sebehodnocení bylo pro děti nejsložitější. Přes veškerou snahu nebyly některé děti ochotny akceptovat názor druhých, pokud se jim jejich názor nelíbil, tak byly i hrubé či agresivní.

6. Došlo v průběhu projektu k nějakým změnám oproti návrhu projektu? Pokud ano, popište jakým.

V průběhu projektu došlo k několika změnám, které jsou zaznamenány u realizace každé části.

7. Zhodnoťte podmínky pro realizaci projektu

Po stránce materiální jsem byla schopna projekt nachystat. Počasí, náladu a rozpoložení dětí jsem příliš ovlivnit nedokázala. Podobně jako personální zajištění při projektu.

8. Jak hodnotíte volbu vyučovacích metod a forem výuky?

Použité metody a formy vyhodnocuji jako efektivní.

9. Co bylo přínosem projektu pro děti?

Děti měly možnost samy podle svých možností tvořit. Dostaly možnost rozvíjet se po stránce tvořivé i sociální. Bylo jim umožněno pracovat s různými zdroji (kniha, internet, muzeum) a naplnit potřebu zvědavosti.

10. Co bylo přínosem projektu pro vás (pro školu)

Pro mne se jednalo o zpestření výuky, kdy se děti učily hlavně mezi sebou a pracovaly na základě vlastní touhy. Bylo to poprvé, kdy jsem projekt realizovala a plánovala, takže jsem byla zvědavá na výsledek a reakce dětí.

Osobně si odnáším mnoho zážitků a poznatků o dětech, které jsem z projektu s dětmi získala.

11. Pokud byste realizovali projekt příště, co byste na něm změnili?

Projekt bych detailně dopředu nepromýšlela a více věřila v aktivitu dětí. Jejich touha po vědění a znalostech je v nich ukrytá, jen většinu času není pozorovatelná.

12. Můžete zformulovat nějakou zajímavost, která vás při realizaci překvapila?

Byla jsem překvapená skoro pořád. Nejvíce mile překvapena jsem byla reakcí dětí na dopisy. Jejich těšení se a chuť dopis psát, byla motivace pro mne si to s nimi užít. Překvapilo mne, jak rychle si vše přisvojily a plán, který jsem měla přijaly za svůj. A plno toho samy vymyslely.

sebereflexe

Hodnocení závěrečné:

Na závěr děti na lístečky zapsaly, zda by v 1. pol. 19. století chtěly žít (proč ano/ ne). A co si o K. J. Erbenovi myslí/ co se o něm dozvěděly.

S dětmi jsem o projektu během realizace hojně diskutovala. Děti svou práci hodnotily průběžně. Často se jim do něčeho třeba hned nechtělo, ale nakonec se jim líbil výsledek (např. psaní pohádky, návštěva muzea, hledání informací- vyrábění posteru). Je pravda, že někteří jedinci jen pokrčili rameny, že je to nikterak neoslovalo a nejráději by nic z toho nedělali a byli by doma. Těch byla menšina, ale i za jejich vyjádření pocitů a dojmů jsem ráda.

Projekt byl postaven na motivaci dopisy a tajemna, které se mi podařilo okolo dopisů vytvořit. Dětem jsem tedy neprozradila, že celý projekt byl připraven mnou. A společně nás plnění projektu sblížilo.

(Kratochvílová 2006)

Závěr praktické části

Cílem projektu bylo na základě osobnosti Karla Jaromíra Erbena a znalosti o ní žákům porozumět charakteru 19. století.

Děti se seznamovaly s dobou a životem Karla Jaromíra Erbena postupně. Individuálně zjišťovaly informace a docházelo tedy k různé úrovni jejich zpracování a uchování. Ke splnění cílů došlo tedy u každého jedince individuálně v souvislosti s jeho schopnostmi.

Byla položena tato otázka:

Lze pomocí porozumění životu Karla Jaromíra Erbena porozumět 19. století v Čechách?

Na tuto otázku lze reagovat tímto způsobem:

Obecná historie 19. století je pro děti těžko uchopitelná. Prostřednictvím osobnosti se pro ně stane toto období bližší, jelikož si vybaví určitý způsob oblékání, chování a prožívání života. Tyto informace si děti samy během projektu zjistily a zaznamenaly do posteru. Z toho důvodu jim utkvěly některé poznatky více v paměti. Návštěva Národního muzea jim poznatky ještě více upevnila a některé děti byly nadšené, že se ve výkladu paní průvodkyně plně orientují.

Pořád je pro ně však tato doba velmi vzdálená, ale prostřednictvím osoby K. J. Erbena bližší.

ZÁVĚR DIPLOMOVÉ PRÁCE

Cílem diplomové práce bylo přiblížit žákům 5. ročníku historii místa, které je lokalizováno v okolí školy. Pomocí projektu, a tudíž vlastním bádáním, se seznámit s dobou 19. století prostřednictvím života a díla Karla Jaromíra Erbena.

Teoretická část předkládala historické události, které ovlivnily společnost, ve které se K. J. Erben pohyboval. A stručně čtenáře seznámila s jeho životem a dílem a Národním muzeem, kde nějakou dobu pracovně působil. Práce v další kapitole poukazuje na ukotvení tématu v RVP ZV, cíle a samotnou teorii přibližující termín projekt.

Praktická část se věnuje již konkrétnímu projektu. Jeho plánu, který je rozepsán do několika bloků a následné realizaci zakončené zpětnou vazbou k realizaci a plánování již zmíněného projektu.

Projekt vedl děti ke spolupráci a samostatnosti. Děti se prostřednictvím zjišťování informací učily informace získávat, pracovat s nimi, třídit je a zaznamenávat. Následně výsledky své práce prezentovat – Poster. Získané znalosti následně použily či si rozšířily návštěvou muzea a Olšanských hřbitovů.

Při práci s pohádkou se učily pracovat s textem i písmem, hledat znaky, rozvíjet svou představivost a slovní zásobu.

Děti se většinou na práci spojenou s dopisem od K. J. Erbena těšily a úkoly plnily s nadšením. Přesto se domnívám, že toto konkrétní období naší historie není pro děti přitažlivé. A nezměnil to ani tento projekt.

Jak jsem se již zmínila v závěru praktické části, je pro děti tato doba příliš vzdálená na představu, ale zároveň příliš blízká pro děti zajímavějším událostem. Osobně se však domnívám, že pokud děti mají porozumět smyslu následující historie např. 1. sv. Válce, musí nejdříve porozumět, co ji způsobilo a že to nebyla pouze souhra náhod, která zavinila smrt Františka Ferdinanda d'Este.

Věřím, že projekt v dětech zanechal natolik silný prožitek, že až se na druhém stupni budou k tomuto tématu znovu a podrobněji vracet, dětem se tento projekt vybaví. A budou moci ke své dřívější zkušenosti přidávat další informace.

Pevně doufám, že tento projekt v dětech podpořil vztah k historii a bádání. A kladný vztah jim vydrží až do dospělosti.

Použité zdroje

ČERNOUŠEK, Michal. Děti a svět pohádek. Praha: Albatros, 1990. ISBN 80-00-00060-1.

DOLANSKÝ, Julius. Karel Jaromír Erben. Praha: Melantrich, 1970.

DRIJVEROVÁ, Martina. Lásky českých spisovatelů: zajímavosti ze života významných českých osobností. Ilustroval Vojtěch OTČENÁŠEK. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3477-1.

DVOŘÁKOVÁ, Markéta. Projektové vyučování v české škole: vývoj, inspirace, současné problémy. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1620-9.

EFMERTOVÁ, Marcela C. České země v letech 1848-1918. Praha: Libri, 1998. ISBN 80-85983-47-8.

ERBEN, Karel Jaromír. KYTICE. 4. nezměněné vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1959.

Erben, Karel Jaromír. Pohádky [online]. V MKP 1. vyd. Praha : Městská knihovna v Praze, 2011 [cit. 2023-11-19]. Dostupné z WWW:<https://web2.mlp.cz/koweb/00/03/40/47/46/pohadky.pdf>

FILIP, Vladimír. Revoluce 1848 v Evropě, Praze a Brně. Brno: Josef Filip, založeno 1938, 2018. ISBN 948-80-906349-6-1.

GRUND, Antonín. Karel Jaromír Erben. Praha: Melantrich, 1935.

CHALOUPKA, Otakar, Hana MIRVALDOVÁ, Vladimír NEZKUSIL, Václav STEJSKAL a Jaroslav VORÁČEK. Čeští spisovatelé literatury pro děti a mládež. Praha: Albatros, 1985.

“Pražská” definice muzea ICOM. Online. ICOM Česká republika. 2022. Dostupné z: <https://icom-czech.mini.icom.museum/prazska-definice-muzea-icom/>. [cit. 2023-12-03].

JŮVA, Vladimír. Dětské muzeum: edukační fenomén pro 21. století. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-090-5.

KALHOUS, Zdeněk a Otto OBST. Školní didaktika. Vyd. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-571-4.

KAŠOVÁ, Jitka. *Tematicky, nebo projektově*. Online. Metodický portál RVP.CZ. 2013. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/z/17857/TEMATICKY-NEBO-PROJEKTOVE.html>. [cit. 2023-12-03].

KOŘALKA, Jiří. Češi v habsburské říši a v Evropě 1815-1914: Sociálněhistorické souvislosti vytváření novodobého národa a národnostní otázky v českých zemích. Praha: Argo, 1996. ISBN 80-7203-022-1.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. Teorie a praxe projektové výuky. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4142-0.

LNĚNIČKOVÁ, Jitka. České země v době předbřeznové 1792-1848. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-85983-27-3.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. In: . s. 164 [cit. 2023-11-22]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

NÁRODNÍ MUZEUM. *Historická budova* [online]. (nedatováno) [cit. 2023-11-22]. Dostupné z: <https://www.nm.cz/o-nas/historie/historicka-budova>

NÁRODNÍ MUZEUM. *Poznáváme Panteon* [online]. (nedatováno) [cit. 2023-11-22]. Dostupné z: <https://www.nm.cz/program/pro-skoly/poznavame-panteon>

OTRUBA, Mojmir a Květa HOMOLOVÁ. Čeští spisovatelé 19. století: studijní příručka. Praha: Československý spisovatel, 1971.

PASCH, Marvin. Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině: jak pracovat s kurikulem. 2. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-054-2.

PETERKA, Josef. Teorie literatury pro učitele. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2006. ISBN 80-7290-244-X.

PETTY, Geoffrey. Moderní vyučování: jak pracovat s kurikulem. 6., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.

POLÁK, Josef. Česká literatura 19. století. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1990. ISBN 80-04-23906-4.

RATAJ, Jan a Miloslav MARTÍNEK. Česká politika 1848-1918. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2015. ISBN 978-80-87956-12-0.

ROUBÍK, František. Český rok 1848. 2. Praha: Ladislav Kuncíř, 1948. (nemá ISBN)

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie I.: Dětství a dospívání. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.

VALENTA, Josef. Pohledy: projektová metoda ve škole a za školou. Praha: IPOS - Informační a poradenské středisko pro místní kulturu, 1993. ISBN 80-7068-066-0.

VONDRA, Roman. České země v letech 1792-1848: Formování novodobého českého národa ve věku cylindrů, krinolín a nástupu páry. Praha: Libri, 2013. ISBN 978-80-7277-503-3.

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha č. 1 - Ukázka posteru 1. skupiny

Příloha č. 2 - Ukázka posteru 2. skupiny

Příloha č. 3 - Ukázka pracovního listu poskytnutý Národním Muzeem

Příloha č. 4 – Busta K. J. Erbena v Národním muzeu

Příloha č. 5 – Pohádky tvořené dětmi

Příloha č. 7- Mapa Olšanského Hřbitova, modře vyznačen hrob K. J. Erbena
V/11/44a

Příloha č. 8 – pomník K. J. Erbena

Příloha č. 9- závěrečné hodnocení žáka x

Příloha č. 10 - závěrečné hodnocení žáka y

Příloha č. 3 - Ukázka pracovního listu poskytnutý Národním Muzeem

POZNÁVÁME PANTEON

1. Zakroužkuj slova, která mají souvislost s muzeem. Jakou stavbu popisují zbývající slova?

sbírka   oltář   uctívání boha
 poznání přírody a historie   modlitba   výstava

2. Poslouchej lektora a doplň na časovou osu následující události.

a) současný rok   d) vznik Národního muzea
 b) vznik Československa   e) rok tvého narození
 c) dokončení stavby muzejní budovy

○   ○   ○   ○   ○

1818   1891   1918   SOUČASNOST

3. Poznáš osobnosti na obrázcích a víš, čím jsou významné? Jejich jména můžeš až na jednu výjimku zjistit u jejich soch, které se nachází v Panteonu.

_____

_____

_____

4. Poznej osobnosti podle popisu. Najdi je v Panteonu a vyber, jestli zde mají sochu celé postavy nebo bustu (hlava s rameny).

a) spisovatelka, autorka pohádek a románu Babička, který se odehrává na Starém bělidle _____
 socha / busta

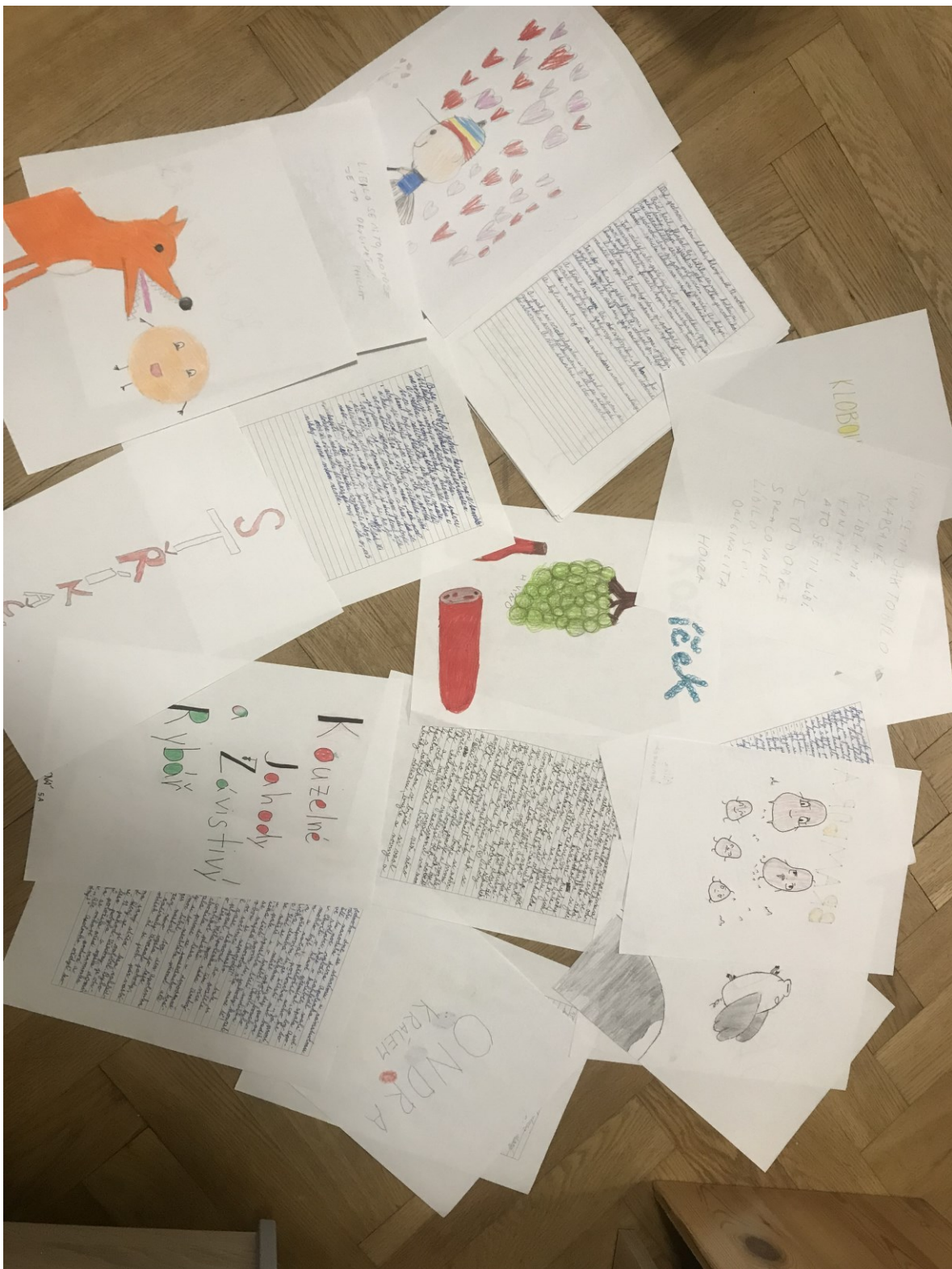
b) hudební skladatel, který se narodil v pivovaru v Litomyšli, autor symfonické básně Má vlast _____
 socha / busta

c) kněz, který byl pro své názory upálen, jeho svátek slavíme 6. července _____
 socha / busta

Příloha č. 4 – Busta K. J. Erbena v Národním muzeu

Příloha č. 5 – Pohádky tvořené dětmi

Příloha č. 6- pracovní list Olšanské hřbitovy

Ukázka : jsem archivář, spisovatel a autor Kytice. Jsem _____ .

A - Jsem malíř a autor Kocoura Mikeše _____ .

B - Upálil jsem se na protest proti okupaci _____ .

C- Jsem autor česko- německého slovníku J _____ J _____ .

D- Podílel jsem se na vzniku Sokola – T _____ .

E- Jsem člen Osvobozeného divadla a autor Fimfára + jsem hrál v pohádce Byl jednou jeden král (Sůl nad zlato) _____

F- Jsem člen Osvobozeného divadla, emigroval jsem do USA a mé iniciály jsou JV

G- Jsem hudební skladatel a mé příjmení označuje zvíře i pivo _____ .

H- Jsem herec, komik a mohli jste mne vidět např. v Arabele nebo v seriálu létající Čestmír a dalších filmech a pohádkách _____ .

Ch- Jsem český novinář, spisovatel, básník a politik. Za svá díla proti císaři jsem byl poslán do Brixenu. Jsem autor Tyrolských elegií jmenují se Karel _____ .

I - Jsem zpěvák. Nazpíval jsem například Jahody mražený . Jsem _____ .

J - Hokejová trenérská modla z Nagana I _____ H _____ .

K- Jsem režisér, scénárista, spoluzakladatel divadla Járy Cimrmana _____ .

Navštivte další 3 hroby zajímavých osobností. A запиšte důvod, proč jste si je vybrali.

_____

Příloha č. 7- Mapa Olšanského Hřbitova, modře vyznačen hrob K. J. Erbena V/11/44a

Příloha č. 8 – pomník K. J. Erbena

Příloha č. 9- závěrečné hodnocení žáka x

• Lidé museli pracovat skoro celý týden za velmi málo peněz. Rodina by se však neušívila a tak musely pracovat i děti. Ale zase je hezké jak se ve vesnicích lidé znali a navzájem (i když ne vždy) si dokázali pomoci.

• K. J. ERBEN
Musel být vzdělaný a chytrý. Kdyby v jeho knihách byly pravdivé chyby asi by je nikdo nečetl.
Také sbíral lidovou slovesnost.

Příloha č. 10 - závěrečné hodnocení žáka y

Jak se žilo v 19. století
- byli války
+ byla hezká příroda
Nechtěl bych tam žít
protože je to moc starý
;-
K. J. E. - myslím si že byl
chytrý a měl velkou
kreativitu